FOLKETINGET

Folketingstidende
Tillæg A

Lovforslag nr. **L 99** Folketinget 2026-27

Fremsat den 11. november 2026 af forsknings-, uddannelses- og digitaliseringsministeren (Christina Egelund)

Forslag

til

Lov om offentlige myndigheders og organers udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger

Anvendelsesområde og definitioner

§ 1. Denne lov gælder for alle offentlige myndigheder og organer i det omfang disse behandler personoplysninger med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

§ 2. I denne lov forstås ved:

1) Beslutningsstøtte: Enhver form for forslag eller anbefaling til afgørelser eller væsentlige tiltag overfor den registrerede, som er genereret af et AI-system, og som en fysisk person inddrager i sin egen samlede faglige vurdering, som ligger til grund for afgørelsen eller tiltaget, uden at AI-systemet selv træffer afgørelsen eller iværksætter tiltaget.

Udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger

§ 3. Offentlige myndigheder og organer kan udvikle og anvende AI-systemer, herunder til beslutningsstøtte, til blandt andet evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering), på baggrund af personoplysninger, myndigheden eller organet behandler, for at understøtte myndighedens eller organets opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Stk. 2. Vedkommende minister kan på eget ressort fastsætte passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med behandling omfattet af stk. 1, når behandlingen omfatter personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller artikel 10, herunder hvis sådanne foranstaltninger eller garantier er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne.

Stk. 3. Domstolsstyrelsen kan fastsætte de i stk. 2 nævnte foranstaltninger i forbindelse med domstolenes behandling omfattet af stk. 1.

Begrænsning af den registreredes rettigheder

§ 4. Vedkommende minister kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 12 og 15-21 kan begrænses helt eller delvist i forbindelse med behandling omfattet af § 3, stk. 1, hvis ét af forholdene i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, gør sig gældende. Regler udstedt i medfør af 1. pkt., indeholder, hvor det er relevant, specifikke bestemmelser vedrørende de forhold, som fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2.

Stk. 2. Domstolsstyrelsen kan fastsætte de i stk. 1 nævnte regler for domstolene.

Ikrafttræden

§ 5. Loven træder i kraft den 1. februar 2027.

Territorialbestemmelse

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

DP000080

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsmin.,
Digitaliseringsstyrelsen, j. nr. 2026-18642

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning
2. Formål og Baggrund
3. Lovforslagets hovedpunkter
   - 3.1. Anvendelsesområde og definitioner
     - 3.1.1. Gældende ret
       - 3.1.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
       - 3.1.1.2. Forordningen om kunstig intelligens
       - 3.1.1.3. Forvaltningsloven
       - 3.1.1.4. Udbudsloven
     - 3.1.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
   - 3.2. Udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger
     - 3.2.1. Gældende ret
       - 3.2.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
         - 3.2.1.1.1. Behandlingen af almindelige personoplysninger og kravet om et supplerende retsgrundlag
         - 3.2.1.1.2. Behandling af særlige kategorier af personoplysninger (følsomme personoplysninger) samt behandling personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser
         - 3.2.1.1.3. Automatiske individuelle afgørelser
         - 3.2.1.1.4. Viderebehandling af personoplysninger
     - 3.2.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
       - 3.2.2.1. Et supplerende retsgrundlag for udvikling og anvendelse af AI-systemer
       - 3.2.2.2. Beslutningsstøtte og automatiske individuelle afgørelser
       - 3.2.2.3. Bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte yderligere og specifikke foranstaltninger og passende garantier
       - 3.2.2.4. Viderebehandling af personoplysninger
   - 3.3. Begrænsning af den registreredes rettigheder
     - 3.3.1. Gældende ret
       - 3.3.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
         - 3.3.1.1.1. Generel undtagelsesbestemmelse
         - 3.3.1.1.2. Undtagelsesbestemmelser til den registreredes rettigheder
     - 3.3.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
       - 3.3.2.1. Begrænsning af den registreredes rettigheder
       - 3.3.2.2. Oplysningspligten
4. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven
5. Ligestillingsmæssige konsekvenser
6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
8. Administrative konsekvenser for borgerne
9. Klimamæssige konsekvenser
10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
11. Forholdet til EU-retten
12 Hørte myndigheder og organisationer m.v.
13. Sammenfattende skema

1. Indledning

Kunstig intelligens rummer betydelige muligheder for at understøtte opgavevaretagelsen på tværs af den offentlige sektor og bidrage til bedre service for borgere og virksomheder. Regeringen ønsker derfor at skabe klarere og mere fremtidssikre lovgivningsmæssige rammer for offentlige myndigheder og organers anvendelse af kunstig intelligens.

Offentlige myndigheders og organers mulighed for at anvende kunstig intelligens til deres opgavevaretagelse kommer i dag an på lovgivning på det enkelte område, som til tider kan være uklar, som følge af en manglende generel databeskyttelsesretlig hjemmel. Det kan bl.a. hæmme udrulningen af kunstig intelligens i den offentlige sektor samt skabe tvivl om rammerne for anvendelse af kunstig intelligens med variation i gældende praksis til følge. Det indebærer, at der i dag anvendes offentlige ressourcer på opgaver, hvor kunstig intelligens med fordel ville kunne anvendes for at effektivisere eller øge kvaliteten af opgavevaretagelsen.

Der vil generelt kunne være en række potentialer forbundet med myndighedernes og organernes anvendelse af AI-systemer, der f.eks. kan bidrage til at gøre den offentlige sektor bedre for borgere og virksomheder samt gøre den offentlige sektor mere effektiv.

Når kunstig intelligens anvendes i myndigheders og organers opgavevaretagelse, hvori der indgår behandling af personoplysninger, er det særligt vigtigt, at det sker under hensyn til borgernes rettigheder og med en forsvarlig

beskyttelse af borgernes personoplysninger. Disse hensyn skal sikres både ved myndigheder og organers udvikling og anvendelse af AI-systemer.

Hidtil er nye databeskyttelsesretlige hjemler til brug af kunstig intelligens til offentlige myndigheders og organers opgavevaretagelse blevet tilvejebragt ved, at der løbende indføres databeskyttelsesretlige hjemler i sektorlovgivningen. Der er risiko for, at den sektorbaserede tilgang kan skabe en vis asymmetri i lovgivningen, navnlig i forhold til hvordan hjemlen udformes. Dette kan gøre det svært for myndigheder og organer at anvende kunstig intelligens til opgaver, der går på tværs af områder.

På den baggrund foreslås indførelse af en generel databeskyttelsesretlig hjemmel, der vil fungere som et nationalt supplerende retsgrundlag efter databeskyttelsesforordningen, og som giver offentlige myndigheder og organer muligheden for at gøre brug af kunstig intelligens ved behandling af personoplysninger ved myndighedernes og organernes opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Lovforslaget indeholder derfor en generel databeskyttelsesretlig hjemmel for offentlige myndigheder og organer til at udvikle og anvende AI-systemer ved behandlingen af personoplysninger til bl.a. beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering). Derimod kan dette lovforslag ikke anvendes som retsgrundlag til, at offentlige myndigheder og organer kan udvikle og anvende AI-systemer med henblik på at træffe automatiske individuelle afgørelser efter artikel 22 i databeskyttelsesforordningen.

I tilknytning hertil vil der i lovforslaget gives mulighed for, at de forskellige ressortministre og Domstolsstyrelsen ved bekendtgørelse kan fastsætte passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser bl.a. i det omfang, der efter anden lovgivning er behov herfor.

Udover at danne retsgrundlag for behandling af personoplysninger til udvikling og anvendelse af AI-systemer, indeholder lovforslaget en mulighed for, at ressortministrene og Domstolsstyrelsen ved bekendtgørelse kan vælge at etablere begrænsninger af en række af bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen. Det bemærkes dog, at denne mulighed for begrænsning kun vil kunne anvendes i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen artikel 23 stk. 1 og dermed i et meget begrænset omfang.

2. Baggrund

Et supplerende retsgrundlag vil som udgangspunkt skulle vurderes efter formålet med behandling af personoplysninger og behandlingsaktiviteten – og ikke teknologien, der anvendes. Det er dog i visse sammenhænge vurderet, at det vil være relevant for vurderingen af retsgrundlaget, at der anvendes AI-systemer, da anvendelsen af denne teknologi, kan indebære større risici for den registrerede. Dette, og dermed også behovet for et supplerende retsgrundlag for offentlige myndigheder og organers behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer, kan udledes af Datatilsynets praksis. Datatilsynet har af flere omgange forholdt sig til, hvorvidt en given myndigheds retsgrundlag har været tilstrækkeligt klart i forbindelse med anvendelse af en AI-løsning.

Datatilsynet forholdt sig bl.a. i en sag i 2023 til Københavns Kommunes udvikling og anvendelse af en AI-løsning, der kunne identificere borgere med behov for vedligeholdende træning og rehabiliterende indsats (journalnummer 2023-212-0015). Særligt forholdt Datatilsynets sig til hjemmelskravet i forhold til både udviklingsfasen og idriftsættelsen (anvendelsen).

I forhold til udviklingen af den pågældende AI-løsning fandt Datatilsynet, at der var hjemmel hertil i de eksisterende bestemmelser i serviceloven, der forpligter kommunen til at træffe afgørelse om og levere vedligeholdende træning og rehabiliterende indsats. Det skyldes, at udviklingen af løsningen ikke indebar direkte konsekvenser for borgerne, hvorfor den behandling af personoplysninger, som skete, ikke kunne anses for indgribende.

Hvad angik idriftsættelsen (anvendelsen) af AI-løsningen, bemærkede Datatilsynet indledningsvist, at brug af AI-løsninger ikke generelt kan siges at være indgribende overfor borgeren. Imidlertid vil brug af AI til løsning eller under-

støttelse af myndighedsopgaver, der er borgerrettede, ofte være indgribende for borgerne, uanset om aktiviteten er bebyrdende eller begunstigende. Det gælder bl.a., når sådanne løsninger bruges som beslutningsstøtte i administrativ sagsbehandling.

Datatilsynet bemærkede herefter bl.a. i forhold til den konkrete løsning, at brug af AI-løsninger til beslutningsstøtte indebærer en risiko for, at medarbejderne tillægger løsningens vurdering af en sag større betydning end deres egen vurdering, hvilket udgør yderligere risiko for borgeren. Dertil taler behandlingen af store mængder personoplysninger og af særlige kategorier af personoplysninger for at anse behandlingen for indgribende. Det er bl.a. ofte tilfældet ved brug af AI-løsninger. Brug af AI-løsninger medfører, at AI-løsninger kan lære, finde sammenhænge og gennemføre sandsynlighedsanalyser og drage konklusioner langt ud over det, som en fysisk sagsbehandler vil være i stand til. Brug af kunstig intelligens i administrativ sagsbehandling er dermed grundlæggende forskellig fra den traditionelle menneskelige sagsbehandling, som har været normen hidtil. Det taler for, at der skal stilles større krav til klarheden af det supplerende retsgrundlag. Eftersom de pågældende bestemmelser i serviceloven ikke omtaler rækkevidden af den behandling af personoplysninger, der kan ske for at udføre de omtalte opgaver, herunder om – og i hvilket omfang – der kan behandles personoplysninger på den måde, som det vil være tilfældet ved brug af den omhandlede AI-løsning, vurderede Datatilsynet, at de konkrete bestemmelser i serviceloven ikke udgjorde et tilstrækkeligt supplerende nationalt retsgrundlag til drift af den pågældende AI-løsning, dvs. der var ikke en tilstrækkelig klar hjemmel til at idriftsætte løsningen.

Datatilsynet havde samme tilgang i en sag fra 2022 om kommunernes anvendelse af værktøjet "Asta" (journalnummer 2022-212-3676). AI-profileringsværktøjet havde til formål at foretage en maskinel analyse af, hvad en nyligt ledig dagpengemodtagers risiko var for, at den pågældende persons kontaktforløb med jobcenteret blev langvarigt. Denne information ville Asta præsentere for sagsbehandleren i f.eks. en arbejdsliste, så informationen kunne benyttes som filtreringskriterie. I sagen vurderede Datatilsynet, at det krævede et klart supplerende nationalt retsgrundlag at kunne anvende det pågældende AI-profileringsværktøj, idet den behandling af personoplysninger, som blev foretaget, måtte anses for indgribende.

3. Lovforslagets hovedpunkter

Formålet med dette lovforslag er at skabe en generel databeskyttelsesretlig hjemmel, der samtidig giver et tydeligere retsgrundlag for offentlige myndigheders og organers mulighed for at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger efter Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer, for at understøtte myndighedernes og organernes opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Dette suppleres med en mulighed for, at ressortministrene og Domstolsstyrelsen ved bekendtgørelse vil kunne fastsætte passende og specifikke foranstaltninger og passende garantier for den registreredes rettigheder og interesser for at understøtte et højere niveau af beskyttelse for den registrerede. Dermed vil den administrative proces også forenkles, hvis sådanne foranstaltninger eller garantier f.eks. er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne. Ressortministrene og domstolsstyrelsen vil kunne udnytte denne mulighed til f.eks. at fastsætte minimumsforanstaltninger på hele sektorområder eller konkret for enkelte AI-systemer.

Udover at danne retsgrundlag for behandling af personoplysninger til udvikling og anvendelse af AI-systemer, indeholder lovforslaget en mulighed for, at ressortministrene og Domstolsstyrelsen ved bekendtgørelse kan vælge at etablere begrænsninger til en række af bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen. Det bemærkes dog, at muligheden for at begrænse den registreredes rettigheder følger reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 23 og dermed kun ville kunne bruges i et begrænset omfang af hensyn til et proportionalt og nødvendigt formål.

Lovforslagets anvendelsesområde og formål vil tage udgangspunkt i hensynet til at understøtte kvaliteten i opgavevaretagelsen. Derudover vil det kunne bidrage til at lette de administrative byrder for offentlige myndigheder og organer, der vil være omfattet af lovforslaget.

Lovforslaget vil ikke ophæve anden gældende sektorlovgivning, som regulerer det samme anvendelsesområde. Det anses for hensigtsmæssigt, at allerede etablerede lovhjemler på retsområder med særlige eller specifikke behov fortsat vil blive opretholdt, idet disse i visse tilfælde vil være udformet under hensyntagen til netop sådanne særlige forhold.

Det skal derudover understreges, at lovforslaget ikke vil ændre på allerede eksisterende krav i anden lovgivning, som offentlige myndigheder og organer er underlagt i forbindelse med deres opgavevaretagelse og sagsbehandling i øvrigt, herunder f.eks. efter de forvaltningsretlige krav til afgørelser, der følger af lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven (forvaltningsloven).

Lovforslaget vil heller ikke ændre på, at de øvrige regler i databeskyttelsesforordningen skal overholdes, f.eks. i forhold til kravet om at gennemføre en konsekvensanalyse vedrørende databeskyttelse efter artikel 35. Det kan også være f.eks. offentlige myndigheder eller organers mulighed for at videregive personoplysninger til f.eks. en anden offentlig myndighed, eller samkøring af personoplysninger og tredjelandsoverførsler efter databeskyttelsesforordningen. Behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer vil derfor forudsætte, at behandlingen kan ske i overensstemmelse med øvrige gældende krav efter databeskyttelsesretten og anden lovgivning.

3.1. Anvendelsesområde

3.1.1. Gældende ret

3.1.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Behandling af personoplysninger reguleres navnlig af databeskyttelsesforordningen og lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven).

Reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven er teknologineutrale. Der er således ikke fastsat særlige regler om behandling af personoplysninger ved anvendelse af bestemte teknologier som f.eks. kunstig intelligens, jf. databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 15.

Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven finder anvendelse for al behandling af personoplysninger, der helt eller delvis foretages ved hjælp af automatisk databehandling, og for anden ikkeautomatisk behandling af personoplysninger, der er eller vil blive indeholdt i et register.

Ved personoplysninger forstås enhver information, der kan henføres til en identificeret eller identificerbar person (den registrerede), jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1.

Af databeskyttelsesforordningens artikel 6 fremgår en række forhold, hvorefter personoplysninger kan behandles lovligt. Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, at behandling af personoplysninger kan ske lovligt, såfremt behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Databeskyttelsesforordningen fastsætter regler om viderebehandling af personoplysninger til andre formål end det, hvortil oplysningerne oprindeligt er indsamlet, jf. artikel 5, stk. 1, litra b, og 6, stk. 4.

Anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger skal leve op til de krav, der følger af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven og regler i særlovgivningen.

Endelig skal det bemærkes, at der på visse områder og sektorer findes anden lovgivning, som regulerer behandlingen af personoplysninger udover reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Dette omfatter bl.a. retshåndhævelsesdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2016/680/EU af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med kompetente myndigheders behandling af personoplysninger med henblik på at forebygge, efterforske, afsløre eller retsforfølge strafbare handlinger eller fuldbyrde strafferetlige sanktioner og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af Rådets rammeafgørelse 2008/977/RIA), som er gennemført i dansk ret ved lov nr. 410 af 27. april 2017 om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger (retshåndhævelsesloven).

3.1.1.2. Forordningen om kunstig intelligens

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer, fastsætter de materielle regler og krav, der gælder for udvikling og anvendelse af AI-systemer i EU.

Forordningen om kunstig intelligens etablerer en fælles retlig ramme baseret på en risikobaseret tilgang. Kravene til AI-systemer varierer således afhængig af det risikoniveau, som det enkelte system vurderes at indebære. Visse AI-praksisser, der anses for at indebære en uacceptabel risiko, er forbudt, mens anvendelsen af højrisiko-AI-systemer er underlagt en lang række særlige krav. Forordningen om kunstig intelligens fastsætter forpligtelser for en række aktører i AI-værdikæden, herunder udbydere, importører og distributører af AI-systemer.

AI-systemer, som er omfattet af bilag I eller bilag III i forordningen om kunstig intelligens, anses som udgangspunkt for at være højrisiko-AI-systemer, medmindre en undtagelse efter artikel 2 til forordningens anvendelsesområde eller artikel 6, stk. 3, litra a-d, om fire konkrete undtagelsessituationer i forordningen om kunstig intelligens finder anvendelse.

Kravene til højrisiko-AI-systemer i kapitel III, afdeling 2, omfatter bl.a. krav om risikostyring, passende datastyring, teknisk dokumentation, registrering, menneskeligt tilsyn samt foranstaltninger til sikring af robusthed, nøjagtighed og cybersikkerhed.

Det bemærkes endvidere, at AI-systemer, som er omfattet af dette lovforslag, kan være underlagt gennemsigtighedsforpligtelserne efter artikel 50 i forordningen om kunstig intelligens. Der gælder efter artikel 50 særlige oplysningskrav for visse AI-systemer, herunder AI-systemer, der er udviklet til at interagere med mennesker, samt AI-systemer, der genererer eller manipulerer lyd-, billed-, video- eller tekstindhold.

Det bemærkes, at gennemsigtighedsforpligtelserne i artikel 50 i forordningen om kunstig intelligens kan finde anvendelse uafhængigt af, om det pågældende AI-system er klassificeret som et højrisiko-AI-system.

Det følger af artikel 3, nr. 1, i forordningen om kunstig intelligens, at et "AI-system" defineres som et maskinbaseret system, som er udformet med henblik på at fungere med

en varierende grad af autonomi, og som efter idriftsættelsen kan udvise en tilpasningsevne, og som til eksplicitte eller implicitte mål af det input, det modtager, udleder, hvordan det kan generere output såsom forudsigelser, indhold, anbefalinger eller beslutninger, som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer.

Det følger af artikel 3, nr. 11, i forordningen om kunstig intelligens, at "ibrugtagning" defineres som levering af et AI-system til anvendelse for første gang enten direkte til idriftsætteren eller til egen brug i Unionen i overensstemmelse med dets tilsigtede formål.

3.1.1.3. Forvaltningsloven

Det følger af § 1, stk. 1, i forvaltningsloven, at loven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning. Det følger af § 1, stk. 2, at forvaltningsloven desuden gælder for al virksomhed, der udøves af 1) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og 2) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Det følger hertil af forvaltningslovens § 1, stk. 3, at vedkommende minister efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at loven helt eller delvis skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke er omfattet af stk. 2, såfremt at udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige, regionale eller kommunale midler, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på det offentliges vegne.

3.1.1.4 Udbudsloven

Det følger af § 24*,* nr. 27, i lovbekendtgørelse nr. 116 af 3. februar 2025 om udbudsloven (udbudsloven), at "offentligretlige organer" defineres som organer, a) der er oprettet specielt med henblik på at imødekomme almenhedens behov, dog ikke behov af industriel eller kommerciel karakter, b) der er juridiske personer, og c) som for mere end halvdelens vedkommende finansieres af staten, regionale eller kommunale myndigheder eller af andre offentligretlige organer eller er underlagt ledelsesmæssig kontrol af disse myndigheder eller organer eller har en bestyrelse eller direktion eller et tilsynsråd, hvor mere end halvdelen af medlemmerne udpeges af staten, regionale eller kommunale myndigheder eller andre offentligretlige organer.

3.1.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Der findes i dag ikke et generelt retsgrundlag til offentlige myndigheder og organers behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer, der går på tværs af sektorområder. Derimod ses der på enkelte områder en specifik hjemmel til at anvende kunstig intelligens i konkrete tilfælde. Dette kan skabe uklarhed for offentlige myndigheder og organer i forhold til, hvornår de må anvende AI-systemer til at understøtte deres opgavevaretagelse. Denne usikkerhed har også ført til en tilbageholdenhed i at anvende AI-systemer generelt, selv hvis der har været mulighed for det.

Det er derfor Forsknings- Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at der med fordel kan etableres et generelt supplerende retsgrundlag, der går på tværs af sektorområder. Sådan et retsgrundlag vil kunne skabe ensartethed og lette usikkerheden for offentlige myndigheder og organer i forhold til spørgsmålet om, hvorvidt de kan anvende AI-systemer til deres opgavevaretagelse. Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at det vil være afgørende, at den foreslåede ordning har et bredt anvendelsesområde.

Den foreslåede ordning vil derfor omfatte samtlige offentlige myndigheder og organer, der varetager opgaver i samfundets interesse eller myndighedsopgaver.

Dette vil f.eks. omfatte "myndigheder", som også er omfattet af § 1, stk. 1-3, i forvaltningsloven. Ved offentlige myndigheder må der altså forstås forvaltningsmyndigheder og andre offentlige myndigheder.

Det vil f.eks. også kunne omfatte "organer" i den offentlige forvaltning, der kan sidestilles med definitionen af "offentligretlige organer" efter § 24, nr. 27, i udbudsloven. Ved organer må der altså forstås organer og andre organisationer, der varetager en myndighedsopgave. Dette omfatter også f.eks. private aktører, som varetager en myndighedsopgave.

Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at anvendelsesområdet ikke vil være afgrænset til "myndigheder" og "organer", som defineret i hhv. forvaltningsloven og udbudsloven, hvorfor andre myndigheder og organer ligeledes vil være omfattet af dette lovforslag. Dermed vil andre myndigheder og organer også kunne være omfattet, f.eks. myndigheder og organer omfattet af reglerne i lovbekendtgørelse nr. 1298 af 7. november 2025 om rettens pleje (retsplejeloven) eller anden relevant lovgivning.

Lovforslaget vil herefter omfatte alle offentlige myndigheder og organer, uanset om de tilhører den statslige, regionale eller den kommunale forvaltning, og uanset om der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder, særlige nævn eller råd – f.eks. taksationskommissioner, landvæsensretter og ankenævn – eller særlige forvaltningsenheder – f.eks. ATP og Danmarks Nationalbank. Loven vil også omfatte myndigheder, hvis virksomhed udelukkende er af rådgivende karakter – som f.eks. Retslægerådet –midlertidige udvalg og kommissioner. Loven vil derudover omfatte organer som varetager myndighedsopgaver – som f.eks. kommunalt ejede forsyningsselskaber.

Det bemærkes, at en individuel offentlig myndighed eller et organ vil anses for at være den individuelle organisation, som bærer et selvstændigt dataansvar. Dermed vil f.eks. flere afdelinger inden for samme organisation udgøre én

myndighed eller ét organ, hvorimod flere samarbejdende organisationer vil udgøre individuelle myndigheder eller organer. I den forbindelse kan der f.eks. lægges vægt på, hvorvidt organisationer i øvrige samarbejder måtte have aftaler om fælles dataansvar eller databehandleraftaler, der tydeligt afgrænser de individuelle myndigheder eller organers rolle og ansvar. Dertil kan der f.eks. lægges vægt på, om de enkelte myndigheder og organer har deres egne CVR-numre.

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at anvendelsesområdet for den foreslåede ordning vil skulle afgrænses på baggrund af offentlige myndigheders og organers konkrete behandlingsaktiviteter, således at lovforslaget omfatter behandlingsaktiviteter, der foretages med hjemmel i artikel 6, stk. 1, litra e, i databeskyttelsesforordningen, dvs. når behandlingen udføres i samfundets interesse eller, når behandlingen henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Den foreslåede ordning vil derfor ikke kunne finde anvendelse på behandling af personoplysninger, der er reguleret i særlovgivningen, f.eks. retshåndhævelsesloven.

Lovforslaget vil herefter omfatte de behandlinger, der sker som led i samfundets interesse eller, som henhører under offentlige myndighedsudøvelse, og dermed foretages af myndigheder og organer, der varetager en myndighedsopgave. Dermed vil f.eks. private aktører, der kun delvist udfører opgaver i samfundets interesse eller myndighedsopgaver, alene være omfattet af lovforslaget i det omfang, at deres behandling af personoplysninger som led i opgavevaretagelsen sker med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

Den foreslåede ordning vil alene gælde for behandling af oplysninger, der udgør "personoplysninger" efter databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Dette betyder, at det alene vil være oplysninger vedrørende en identificeret eller identificerbar person eller enkeltmandsvirksomhed, der vil være omfattet af det supplerende retsgrundlag, hvorimod f.eks. virksomhedsoplysninger som udgangspunkt ikke vil være omfattet af den foreslåede ordning. Dette betyder bl.a. også, at såfremt personoplysninger anonymiseres i overensstemmelse med databeskyttelsesreglerne forud for behandlingen, f.eks. inden de anvendes i træningsdatasættet ved udviklingen af et AI-system, vil de anonymiserede oplysninger ikke være omfattet af databeskyttelsesforordningens anvendelsesområde og dermed ikke være omfattet af den foreslåede ordning.

3.2. Udvikling og anvendelse af AI-systemer ved behandling af personoplysninger

3.2.1. Gældende ret

3.2.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

I databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven fastsættes generelle regler om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og regler om fri udveksling af personoplysninger.

Databeskyttelsesforordningens artikel 5 fastsætter en række grundlæggende principper for behandling af personoplysninger. Disse principper omfatter lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed, formålsbegrænsning, dataminimering, rigtighed, opbevaringsbegrænsning, integritet og fortrolighed, samt ansvarlighed. Samtlige principper skal overholdes i forbindelse med behandling af personoplysninger. Offentlige myndigheders og organers behandling af personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer, skal derfor også foregå i overensstemmelse med principperne.

Det indebærer bl.a., at offentlige myndigheder og organer skal overveje, hvilke personoplysninger der er nødvendige for at kunne udvikle et tilstrækkeligt pålideligt AI-system. Myndighederne og organerne bør alene anvende de personoplysninger, der er nødvendige, tilstrækkelige og relevante for at kunne udvikle AI-systemet til at kunne udføre den tiltænkte opgave. Samtidig skal offentlige myndigheder og organer tage hensyn til eventuelle risici forbundet med behandlingen af personoplysninger i et AI-system. Det indebærer bl.a., at offentlige myndigheder og organer skal sikre sig, at de udvikler AI-systemer, der understøtter beskyttelsen af personoplysninger ved at integrere passende tekniske eller organisatoriske foranstaltninger.

Herudover følger det bl.a. af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 38, at børn generelt bør nyde særlig beskyttelse af deres personoplysninger, eftersom de ofte er mindre bevidste om de pågældende risici, konsekvenser og garantier og deres rettigheder for så vidt angår behandling af personoplysninger. Dermed bør offentlige myndigheder og organer udvise tilstrækkelig forsigtighed og ansvarlighed, når disse behandler personoplysninger om børn.

3.2.1.1.1. Behandlingen af almindelige personoplysninger og kravet om et supplerende retsgrundlag

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, at behandling af personoplysninger kun er lovlig, hvis og i det omfang, ét af forholdene i bestemmelsens litra a-f, gør sig gældende. For offentlige myndigheders og organers behandling af personoplysninger er særligt databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, relevant.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, at behandling af personoplysninger er lovlig, hvis behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Grundlaget for behandling i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, skal fremgå af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, dvs. at der skal være et supplerende retsgrundlag, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk.

2, at medlemsstaterne kan opretholde eller indføre mere specifikke bestemmelser for at tilpasse anvendelsen af databeskyttelsesforordningens bestemmelser om behandling med henblik på overholdelse af artikel 6, stk. 1, litra c og e, ved at fastsætte mere præcise og specifikke krav til behandling og andre foranstaltninger for at sikre lovlig og rimelig behandling, herunder for andre specifikke behandlingssituationer som omhandlet i databeskyttelsesforordningens kapitel IX.

Derudover fremgår det af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, at grundlaget for behandling i henhold til stk. 1, litra c) og e), skal fremgå af: a) EU-retten, eller b) medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt. Af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3, fremgår det også, at formålet med behandlingen skal være fastlagt i dette retsgrundlag eller for så vidt angår den behandling, der er omhandlet i stk. 1, litra e), være nødvendig for udførelsen af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt. Dette retsgrundlag kan indeholde specifikke bestemmelser med henblik på at tilpasse anvendelsen af bestemmelserne i denne forordning, bl.a. de generelle betingelser for lovlighed af den dataansvarliges behandling, hvilke typer oplysninger der skal behandles, berørte registrerede, hvilke enheder personoplysninger må videregives til, og formålet hermed, formålsbegrænsninger, opbevaringsperioder og behandlingsaktiviteter samt behandlingsprocedurer, herunder foranstaltninger til sikring af lovlig og rimelig behandling såsom i andre specifikke databehandlingssituationer som omhandlet i databeskyttelsesforordningens kapitel IX. EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret skal opfylde et formål i samfundets interesse og stå i rimeligt forhold til det legitime mål, der forfølges.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 45, at hvis behandling foretages i overensstemmelse med en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller hvis behandling er nødvendig for at udføre en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, bør behandlingen have retsgrundlag i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret. Databeskyttelsesforordningen indebærer ikke, at der kræves en specifik lov til hver enkelt behandling. Det kan være tilstrækkeligt med en lov som grundlag for adskillige databehandlingsaktiviteter, som baseres på en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, eller hvis behandling er nødvendig for at udføre en opgave i samfundets interesse, eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse.

Det bør også henhøre under EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret at fastlægge formålet med behandlingen. Endvidere kan dette retsgrundlag præcisere databeskyttelsesforordningens generelle betingelser for lovlig behandling af personoplysninger og nærmere præcisere, hvem den dataansvarlige er, hvilken type personoplysninger der skal behandles, de berørte registrerede, hvilke enheder personoplysningerne kan videregives til, formålsbegrænsninger, opbevaringsperiode og andre foranstaltninger til at sikre lovlig og rimelig behandling. Det bør ligeledes henhøre under EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret at afgøre, om den dataansvarlige, der udfører en opgave i samfundets interesse eller i forbindelse med offentlig myndighedsudøvelse, skal være en offentlig myndighed eller en anden fysisk eller juridisk person, der er omfattet af offentlig ret, eller, hvis dette er i samfundets interesse, herunder sundhedsformål, såsom folkesundhed og social sikring samt forvaltning af sundhedsydelser, af privatret som f.eks. en erhvervssammenslutning.

Datatilsynet har i sin praksis ad flere omgange udtalt sig om spørgsmålet om kravene til det supplerende retsgrundlag efter databeskyttelsesforordningen i forbindelse med offentlige myndigheders og organers anvendelse af kunstig intelligens. Denne praksis har – uanset databeskyttelsesforordningens nuværende udgangspunkt om teknologineutralitet – vist, at det i visse tilfælde vil være relevant at vurdere teknologien, der anvendes, herunder navnlig AI-systemer, da teknologien og den deraf afledte databehandling kan gøre en behandling mere indgribende overfor den registrerede.

Der henvises til lovforslagets afsnit 2. (Baggrund) for mere om Datatilsynets praksis.

3.2.1.1.2. Behandling af særlige kategorier af personoplysninger (følsomme personoplysninger) samt behandling af personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser

Der gælder efter databeskyttelsesforordningen specielle regler for behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger (følsomme personoplysninger).

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, at behandlingen af denne kategori af personoplysninger er forbudt. Databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, indeholder en udtømmende liste over, hvad der forstås ved særlige kategorier af personoplysninger. Særlige kategorier af personoplysninger omfatter race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold samt behandling af genetiske data, biometriske data med det formål entydigt at identificere en fysisk person, helbredsoplysninger eller oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering.

Der gælder dog en række undtagelser til dette forbud, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-j. Særligt relevant er de undtagelser, der fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-c og e-g. Det fremgår heraf, at forbuddet i artikel 9, stk. 1, ikke finder anvendelse, hvis et af følgende forhold gør sig gældende a) Den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke til behandling af sådanne personoplysninger til et eller flere specifikke formål, medmindre det i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret er fastsat, at det i stk. 1 omhandlede forbud ikke kan hæves ved den registreredes samtykke, b) behandling er nødvendig for at overholde den dataansvarliges eller den

registreredes arbejds-, sundheds- og socialretlige forpligtelser og specifikke rettigheder, for så vidt den har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret eller en kollektiv overenskomst i medfør af medlemsstaternes nationale ret, som giver fornødne garantier for den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser, c) behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser i tilfælde, hvor den registrerede fysisk eller juridisk ikke er i stand til at give samtykke, e) behandling vedrører personoplysninger, som tydeligvis er offentliggjort af den registrerede, f) behandling er nødvendig, for at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, eller når domstole handler i deres egenskab af domstol, eller g) behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Det følger af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 52, at der bør gives mulighed for at fravige forbuddet mod at behandle særlige kategorier af personoplysninger, når det er fastsat i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og er omfattet af de fornødne garantier, således at personoplysninger og andre grundlæggende rettigheder beskyttes, hvis dette er i samfundets interesse, navnlig behandling af personoplysninger inden for ansættelsesret, socialret, herunder pensioner og med henblik på sundhedssikkerhed, overvågning og varsling, forebyggelse eller kontrol af overførbare sygdomme og andre alvorlige trusler mod sundheden. En sådan fravigelse kan ske til sundhedsformål, herunder folkesundhed og forvaltning af sundhedsydelser, især for at sikre kvaliteten og omkostningseffektiviteten af de procedurer, der anvendes til afregning i forbindelse med ydelser og tjenester inden for sygesikringsordninger, eller til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål.

Behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger kræver, at der både kan identificeres et lovligt behandlingsgrundlag efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, og en relevant undtagelse efter artikel 9, stk. 2, eller bestemmelser, der gennemfører databeskyttelsesforordningens artikel 9.

Det fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 10, at personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger kun må behandles på grundlag af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, hvis det foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandlingen har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder.

3.2.1.1.3. Automatiske individuelle afgørelser

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 1, at en registreret har ret til ikke at være genstand for en afgørelse, der alene er baseret på automatisk behandling, herunder profilering, som har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den pågældende.

EU-Domstolen har i sin dom af 7. december 2023 i sagen C-634/21, *SCHUFA Holding*, slået fast, at bestemmelsen fastsætter et principielt forbud, hvis overtrædelse ikke kræver, at den registrerede individuelt gør denne overtrædelse gældende

For at bestemmelsen i databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 1, skal finde anvendelse, skal der være tale om en "afgørelse" som omhandlet i denne bestemmelse. Afgørelsesbegrebet skal i denne sammenhæng forstås bredt, jf. i sag C-634/21. SCHUFA Holding, præmis 44-46. Af dommens præmis fremgår det, at begrebet ikke alene henviser til retsakter, der har retsvirkninger for den pågældende person, men også kan omfatte andre foranstaltninger, som på tilsvarende vis betydeligt påvirker vedkommende. Den afgørende faktor er den indvirkning, som »afgørelsen« har på den registrerede. I den konkrete sag fandt EU-Domstolen, at en automatisk fastsat sandsynlighedsværdi (score) for en persons fremtidige betalingsevne kunne anses som en "afgørelse" som omhandlet i databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 1, da sandsynlighedsværdien spillede en afgørende rolle for, om vedkommende kunne få et banklån.

Det er dermed væsentligt, at afgørelsen skal have retsvirkning, eller på tilsvarende vis betydeligt påvirke den pågældende. I den forbindelse lægges der særligt vægt på konsekvenserne for den registrerede.

Offentlige myndigheders afgørelser omfattet af forvaltningslovens § 2, stk. 1, vil i almindelighed udgøre afgørelser efter databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 1, såfremt de alene er baseret på en automatisk behandling af personoplysninger idet sådanne afgørelser udgør udtalelser, der går ud på at fastsætte, hvad der er eller skal være ret i et foreliggende tilfælde. Det gælder f.eks. afgørelse om ret til eller et afslag på en bestemt social ydelse, som er tilkendt ved lov, f.eks. børne- eller boligtilskud, samt nægtelse af indrejse i landet. Begrebet "afgørelse" i databeskyttelsesforordningens forstand rækker dog videre end det forvaltningsretlige afgørelsesbegreb efter forvaltningsloven og vil også kunne omfatte faktisk forvaltningsvirksomhed.

Der vil eksempelvis være tale om en automatisk afgørelse i artikel 22's forstand, hvis en offentlig myndighed som arbejdsgiver i en ansættelsessammenhæng i et automatiseret system på forhånd frasorterer en række ansøgere, f.eks. på baggrund af deres karaktergennemsnit.

Datatilsynet har i 2019 forholdt sig til en sag vedrørende Rejsekort & Rejseplan A/S' behandling af personoplysninger i forbindelse med afgørelse af en rejses pris (journalnummer 2019-41-0031). Her vurderede Datatilsynet, at den automatiske afgørelse om rejsens pris ikke berører den registreredes juridiske rettigheder, og at afgørelsen i øvrigt

ikke har alvorlige virkninger for den registrerede, hvorfor den automatiske afgørelse om rejsens pris således ikke er omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22.

I praksis kan den præcise afgrænsning af artikel 22 give anledning til fortolkningstvivl, men det må antages, at bestemmelsen i artikel 22 også omfatter begunstigende afgørelser, og ikke blot bebyrdende afgørelser.

Derudover er det en betingelse for, at artikel 22, stk. 1, finder anvendelse, at afgørelsen alene er baseret på automatisk behandling af personoplysninger. Hvis der derimod er tale om menneskelig indgriben, dvs. hvor en fysisk person forholder sig til systemets udkast til afgørelse og kontrollerer dets rigtighed, er der ikke tale om en afgørelse omfattet af artikel 22, stk. 1. Dermed er beslutningsstøttende sagsbehandlingssystemer ikke omfattet af bestemmelsen.

Den automatiske behandling af personoplysninger kan indebære "profilering". "Profilering" defineres i databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 4, som enhver form for automatisk behandling af personoplysninger, der består i at anvende personoplysninger til at evaluere bestemte personlige forhold vedrørende en fysisk person, navnlig for at analysere eller forudsige forhold vedrørende den fysiske persons arbejdsindsats, økonomiske situation, helbred, personlige præferencer, interesser, pålidelighed, adfærd, geografisk position eller bevægelser.

Såfremt profilering danner grundlag for en afgørelse, som har retsvirkning eller på tilsvarende vis betydeligt påvirker den registrerede, vil der være tale om en automatisk individuel afgørelse omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 1.

Der gælder en række undtagelser hertil i databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 2. Det følger blandt andet af databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 2, litra b, at forbuddet i stk. 1 ikke finder anvendelse, hvis afgørelsen er hjemlet i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, og som også fastsætter passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser.

Det følger desuden af databeskyttelsesforordningens artikel 22, stk. 4, at de afgørelser, der er omhandlet i stk. 2, ikke må baseres på særlige kategorier af personoplysninger, jf. artikel 9, stk. 1 (f.eks. helbredsoplysninger), medmindre artikel 9, stk. 2, litra a) om samtykke eller g) om væsentlige samfundsinteresser, finder anvendelse, og der er indført passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser.

3.2.1.1.4. Viderebehandling af personoplysninger

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra b, at personoplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og må ikke viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål; viderebehandling til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, skal ikke anses for at være uforenelig med de oprindelige formål (»formålsbegrænsning«)

Derudover følger det af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, at når behandling til et andet formål end det, som personoplysningerne er indsamlet til, ikke er baseret på den registreredes samtykke eller EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som udgør en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund af hensyn til de mål, der er omhandlet i artikel 23, stk. 1, tager den dataansvarlige, for at afgøre, om behandling til et andet formål er forenelig med det formål, som personoplysningerne oprindelig blev indsamlet til, bl.a. hensyn til følgende a) enhver forbindelse mellem det formål, som personoplysningerne er indsamlet til, og formålet med den påtænkte viderebehandling b) den sammenhæng, hvori personoplysningerne er blevet indsamlet, navnlig med hensyn til forholdet mellem den registrerede og den dataansvarlige c) personoplysningernes art, navnlig om særlige kategorier af personoplysninger behandles, jf. artikel 9, eller om personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser behandles, jf. artikel 10 d) den påtænkte viderebehandlings mulige konsekvenser for de registrerede e) tilstedeværelse af fornødne garantier, som kan omfatte kryptering eller pseudonymisering.

Det er muligt i national ret at fastsætte regler om viderebehandling af personoplysninger af hensyn til de mål, der fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, herunder f.eks. efter artikel 23, stk. 1, litra e, der omhandler andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed. Hvis der er fastsat sådanne regler, behøves der ikke blive foretaget en vurdering af, om formålene med den oprindelige og den nye behandling af personoplysninger er forenelige i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4.

Hvis viderebehandlingen efter en vurdering efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, er forenelig med det oprindelige formål, kan behandlingen ske inden for rammerne af det oprindelige retsgrundlag, jf. præambelbetragtning 50 i databeskyttelsesforordningen.

Behandling af personoplysninger til andre formål end de(t) oprindelige formål medfører, at borgerne skal oplyses om de(t) nye formål. Dette følger af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, og artikel 14, stk. 4. I visse tilfælde kan dataansvarlige dog være undtaget fra denne oplysningspligt, hvor f.eks. den registrerede måtte være bekendt med oplysningerne, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, eller hvor videregivelse, herunder ved viderebehandling, fremgår udtrykkeligt af lovgivningen, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 5.

3.2.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.2.2.1. Et supplerende retsgrundlag for udvikling og anvendelse af AI-systemer

Datatilsynets praksis viser, at vurderingen af behovet for et klart og præcist supplerende retsgrundlag beror på, hvor indgribende den konkrete behandling af personoplysninger, hvor der anvendes en AI-løsning, er for den registrerede og vedkommendes rettigheder. Der lægges bl.a. vægt på, hvorvidt behandlingen kan få direkte konsekvenser for de registrerede og karakteren og omfanget af personoplysninger. Det er således ikke anvendelsen af en AI-løsning i sig selv, der medfører, at en behandlingsaktivitet må anses for indgribende, men derimod karakteren og konsekvenserne af den konkrete behandling. I visse tilfælde kan anvendelsen af en AI-løsning indebære en større risiko for de registrerede end tilsvarende behandling foretaget manuelt eller ved brug af andre teknologier.

Det følger heraf, at behandlingsaktiviteter, der sker ved brug af en AI-løsning, ikke i sig selv i alle tilfælde må anses for at udgøre en indgribende behandlingsaktivitet, der nødvendiggør et særligt klart og præcist supplerende retsgrundlag. Om et sådant krav foreligger, vil i stedet bero på en konkret vurdering af den pågældende behandlingsaktivitets karakter og dennes betydning for de registreredes grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder.

De behandlingsaktiviteter, der foretages ved brug af AI-løsninger, og som efter en konkret vurdering ikke anses for indgribende overfor de registrerede, vil derfor ikke være underlagt et tilsvarende krav om et yderligere klart og præcist supplerende retsgrundlag. I visse tilfælde vil de almindelige behandlingsgrundlag, herunder hjemler i den relevante sektorlovgivning, kunne udgøre et tilstrækkeligt supplerende retsgrundlag, idet den pågældende behandlingsaktivitet typisk i disse situationer vil kunne indfortolkes i den konkrete myndighedsudøvelse, som f.eks. følger af sektorlovgivningen.

Det foreslås, at der etableres et generelt supplerende retsgrundlag til at udvikle og anvende AI-systemer, herunder gøre brug af beslutningsstøtte, ved behandling af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningen.

Hertil vurderer Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet, at der med fordel vil kunne gøres brug af den allerede eksisterende definition af "AI-systemer" i overensstemmelse med artikel 3, nr. 1, i forordningen om kunstig intelligens, der bidrager til en bredt forstået definition af AI-systemer, som er klart afgrænset til kunstig intelligens løsninger og som er suppleret af vejledning.

Den foreslåede ordning vil kunne fungere som det supplerende nationale retsgrundlag, der giver hjemmel for offentlige myndigheder og organer til at behandle personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer efter artikel 6, stk. 1, litra e, i databeskyttelsesforordningen. Det bemærkes i den forbindelse, at lovforslaget ikke vil fungere som en hjemmel til at behandle nye personoplysninger, men derimod alene som et supplerende retsgrundlag for de behandlingsaktiviteter, som offentlige myndigheder og organer i forvejen foretager efter behandlingsgrundlaget i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, som led i samfundets interesse eller i deres myndighedsudøvelse.

Det bemærkes desuden, at den foreslåede bestemmelse vil kunne udgøre et supplerende retsgrundlag og undtagelse til at behandle personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-j og 10 ved brug af AI-systemer. Offentlige myndigheder og organer vil dog i forvejen skulle have hjemmel til at behandle særlige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser, førend disse kan behandles ved brug af AI-systemer. Derfor vil offentlige myndigheder og organer skulle vurdere, om ét eller flere forhold efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra a-j eller 10 gør sig gældende, og at der dermed er hjemmel til at behandle særlige kategorier af personoplysninger. I den forbindelse bemærkes det, at brugen af AI i sig selv ikke vil udgøre en væsentlig samfundsinteresse efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, om end omkringliggende effektiviseringshensyn er til gavn for samfundet. Derudover bemærkes det, at der i databeskyttelsesforordningen kan være et krav om, at der skal stilles garantier eller fastsættes foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder, førend behandling af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9 og 10 kan ske.

Den foreslåede ordning vil medføre, at offentlige myndigheder og organer vil have et retsgrundlag til at behandle personoplysninger efter databeskyttelsesforordningen ved udvikling og anvendelse af AI-systemer til en række behandlingsaktiviteter, som understøtter myndighedens eller organets opgavevaretagelse efter anden lovgivning. Dermed vil personoplysninger kunne anvendes både til udvikling og til anvendelse af et AI-systemer. Offentlige myndigheder og organer vil have mulighed for selv at udvikle eller få udviklet specialiserede AI-systemer, der er trænet på konkret og relevant træningsdata, herunder personoplysninger i myndighedens historiske og lukkede sager.

Det bemærkes, at der med opgavevaretagelse efter anden lovgivning vil skulle forstås de opgaver, som offentlige myndigheder og organer enten har ret eller pligt til at udføre efter andre lovgivningsmæssige foranstaltninger. Den foreslåede ordning vil omfatte behandlingsaktiviteter, der understøtter opgavevaretagelsen. Med dette skal forstås, at praktiske og administrative opgaver, der har til formål at f.eks. effektivisere opgavevaretagelsen også vil være omfattet. Dette vil f.eks. gælde for AI-systemer, der anvendes til effektivisering og automatisering af almindelige opgaver, herunder faktisk forvaltningsvirksomhed, som f.eks. journalisering, mødeindkaldelser, formatskifte (f.eks. tale-til-tekst) eller referatskrivning, i det omfang hjemlen for behandlingen er databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra

e. Det kan f.eks. også omfatte borgerrettede chatbots, der fungerer som smart-søgefunktioner og bidrager til vejledningsindsatsen. Den foreslåede ordning vil derudover kunne anvendes i de tilfælde, hvor AI-systemer udvikles og anvendes med henblik på beslutningsstøtte. Dermed vil den foreslåede ordning omfatte en bred række af opgaver, som offentlige myndigheder og organer varetager.

Den foreslåede ordning vil ikke ændre på, at offentlige myndigheder og organer fortsat skal leve op til de forpligtelser, der følger af forvaltningsretten. Forvaltningsloven og lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven) er teknologineutrale, og offentlige myndigheder og organer vil således skulle iagttage reglerne heri samt almindelige forvaltningsretlige principper, når de udvikler og anvender AI-systemer. Derudover vil offentlige myndigheder og organer skulle varetage forpligtelser efter forordningen om kunstig intelligens.

Arbejdet med udvikling og anvendelse af konkrete AI-systemer vil altså forudsætte, at de generelle regler i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven er overholdt, herunder bl.a. de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger efter artikel 5, gennemførelse af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger efter artikel 24, 25 og 32 samt reglerne om en databeskyttelsesretlig konsekvensanalyse efter artikel 35. Dertil kommer, at overførsel af personoplysninger til tredjelande vil skulle ske i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens kapitel V.

3.2.2.2. Beslutningsstøtte og automatiske individuelle afgørelser

Derudover vil den foreslåede ordning kunne fungere som et retsgrundlag for behandlingsaktiviteter, der vil kunne omfatte beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering).

Lovforslaget indeholder en definition og en nærmere afgrænsning af, hvornår brugen af et AI-system vil kunne anses som ”beslutningsstøtte”. Begrebet ”beslutningsstøtte” søges afgrænset i nærværende lovforslag for at skabe en ensartet forståelse for, hvordan beslutningsstøtte kan bruges af offentlige myndigheder og organer. Begrebet anvendes i dag allerede i en mere konkret kontekst, som f.eks. på sundhedsområdet, hvor ”beslutningsstøtte ved patientbehandling” anvendes. Definitionen af ”beslutningsstøtte” i dette lovforslag vil derfor omfatte begrebet anvendt i de konkrete kontekster på tidspunktet for lovforslagets vedtagelse, herunder ”beslutningsstøtte ved patientbehandling”.

”Beslutningsstøtte” kan ofte indebære en evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende borgeren (profilering), men er dog ikke afgrænset hertil. Definitionen af beslutningsstøtte vil derfor ligeledes skulle ses i sammenhæng med artikel 4, nr. 4, i databeskyttelsesforordningen om profilering.

”Beslutningsstøtte” vil forudsætte, at et AI-system kommer med anbefalinger til afgørelser eller væsentlige tiltag. Ved ”afgørelser” må der forstås opgaver, som offentlige myndigheder eller organer varetager, som resulterer i en afgørelse. Det kan f.eks. være en forvaltningsretlig afgørelse, eller en anden afgørelse, der har retsvirkning for den registrerede. Ved ”væsentlige tiltag” må der forstås opgaver, som offentlige myndigheder eller organer varetager, der har til formål at iværksætte tiltag, som har konsekvenser for den registrerede. Hertil skal det bemærkes, at et tiltag skal være væsentligt. Med dette må der forstås, at tiltaget skal have betydelige konsekvenser for den registrerede, som kan sidestilles med en afgørelse, der har retsvirkning.

”Beslutningsstøtte” vil omfatte enhver form for forslag eller anbefaling til afgørelser eller væsentlige tiltag overfor den registrerede, som er genereret af et AI-system, og som en fysisk person inddrager i den samlede faglige vurdering, som ligger til grund for afgørelsen eller tiltaget, uden at AI-systemet selv træffer afgørelsen eller iværksætter tiltaget. Det forudsættes dermed, at afgørelser og væsentlige tiltag fortsat vil bero på en individuel og konkret vurdering foretaget af en sagsbehandler eller anden fysisk person, der varetager en opgave for en offentlig myndighed eller et organ, herunder f.eks. sundhedsfaglige personer og pædagoger mv.

Dermed vil det være en betingelse, at der sker reel menneskelig involvering, førend der er tale om ”beslutningsstøtte”. Kravet om, hvor stor den menneskelige involvering skal være, er ikke fastlagt klart i praksis. Det må derfor forventes, at fremtidig praksis vil bidrage til at præcisere, hvilken grad af menneskelig involvering, der kræves for, at anvendelsen af et AI-system kan anses som ”beslutningsstøtte”. Særligt vil denne vurdering være nødvendig for at afgøre, at der er tale om beslutningsstøtte frem for automatiske individuelle afgørelser omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22. Det må i den sammenhæng bemærkes, at menneskelig involvering i så ringe en grad, at det alene anses som en formalitet, ikke er tilstrækkeligt til at overholde forbuddet i databeskyttelsesforordningens artikel 22.

I forbindelse med vurdering af om der sker reel menneskelig vurdering, kan der blive lagt vægt på den individuelle ansattes kompetencer og færdigheder, herunder deres evne til at forholde sig kritisk overfor AI-systemets output, deres faglige kendskab til området, samt at den ansatte har tilstrækkelig tid til at foretage en selvstændig vurdering. Der kan derudover lægges vægt på offentlige myndigheder og organers organisatoriske indsats i forbindelse med brugen af AI-systemer, f.eks. ved fastlagte politikker.

Det bemærkes derudover, at den foreslåede ordning ikke ville ændre på de forpligtelser offentlige myndigheder og organer er underlagt i forbindelse med sagsbehandling, eller ved brug af bestemte teknologier. Det ville konkret betyde, at myndigheder og organer fortsat skulle sikre sig, at de kan overholde f.eks. deres notat- og journaliseringspligt efter forvaltningsloven, eller dokumentationskrav efter forordnin-

gen om kunstig intelligens, når de bruger AI-systemer til beslutningsstøtte. Derfor må offentlige myndigheder og organer indrette deres brug af AI-systemer til beslutningsstøtte på en sådan måde, at disse krav fortsat kan overholdes. I det omfang AI-systemer anvendes af offentlige myndigheder og organer i behandlingen af sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse i forvaltningslovens forstand, skal de desuden sikre, at de forvaltningsretlige partsrettigheder, herunder vejledningspligt, partshøring og begrundelsespligt, overholdes i samme omfang, som hvis sagsbehandlingen var foregået uden anvendelsen af AI-systemer.

Den foreslåede ordning vil derimod ikke kunne anvendes som retsgrundlag til at bruge AI-systemer til at træffe automatiske individuelle afgørelser omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22. Det betyder, at behandling af personoplysninger, der falder under databeskyttelsesforordningens artikel 22, fortsat vil være forbudt, medmindre offentlige myndigheder og organer har særskilt hjemmel til at foretage sådanne automatiske individuelle afgørelser omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22 efter anden lovgivning.

Offentlige myndigheder og organer vil derfor fortsat skulle sikre, at deres behandling af personoplysninger ikke vil resultere i automatiske individuelle afgørelser omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis AI-systemer bruges til at træffe afgørelse i en sag, som myndigheden behandler, uden at der sker reel menneskelig involvering.

Afgørelsesbegrebet som omhandlet i databeskyttelsesforordningens artikel 22 skal forstås bredere end det forvaltningsmæssige afgørelsesbegreb. Derfor kan databeskyttelsesforordningens artikel 22 også omfatte andre tilfælde, hvor et AI-system foretager en form for indgribende behandling med betydelige konsekvenser for den registrerede, herunder som led faktisk forvaltningsvirksomhed. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor AI-systemer udelukker en person fra en beskæftigelsesmulighed, f.eks. automatisk afslag på et job. Det kan f.eks. også være tilfældet, hvis der træffes beslutninger, der påvirker en persons adgang til sundhedsydelser.

Dette vil sige, at afgørelsesbegrebet i databeskyttelsesforordningens artikel 22 er bredere, end hvad der generelt anses som en "afgørelse" i forbindelse med myndighedernes og organernes opgavevaretagelse. Dermed vil myndighederne og organerne skulle tage stilling til, om en konkret behandlingsaktivitet vil kunne udgøre en automatisk individuel afgørelse omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22, også selvom opgaven ellers ikke ville udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det vil være afgørende for vurderingen, at der foretages en vurdering af, hvilke konsekvenser en given behandling vil have for den registrerede.

Den foreslåede ordning vil altså samlet kunne anvendes som retsgrundlag for automatiserede processer, der ikke tydeligt påvirker den registrerede og til behandlingsaktiviteter, der udgør beslutningsstøtte. Den foreslåede ordning vil derimod ikke kunne anvendes som retsgrundlag til at bruge AI-systemer til at træffe automatiske individuelle afgørelser omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22.

Den foreslåede ordning vil dertil være begrænset til at skabe et retsgrundlag for offentlige myndigheders og organers behandling af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningen til udvikling og anvendelse af AI-systemer, dvs. over for fysiske personer samt enkeltmandsvirksomheder. Det vurderes således, at offentlige myndigheder og organer allerede efter gældende ret har hjemmel til at udvikle og anvende sådanne AI-systemer til brug for f.eks. beslutningsstøtte overfor juridiske personer, dvs. hvor der ikke behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen, i det omfang myndigheden eller organet efter lovgivningen har hjemmel til at træffe den materielle afgørelse, og hvor der ikke er øvrige retlige hindringer herfor.

Det er ikke hensigten med den foreslåede ordning at fravige øvrig lovgivning på området, herunder bl.a. de generelle regler om databeskyttelse i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven samt forbud mod visse former for AI-praksis og krav til operatører og fysiske personers rettigheder efter forordningen om kunstig intelligens.

3.2.2.3. Bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte yderligere og specifikke foranstaltninger og passende garantier

Der kan være tilfælde, hvor passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier for beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne. Dette er f.eks. tilfældet efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g og 10. I begge tilfælde vil sådanne foranstaltninger eller garantier være påkrævet efter databeskyttelsesforordningen, før der kan ske behandling af de særlige kategorier af personoplysninger eller personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser. Det er dog ikke ensbetydende med, at det altid vil være påkrævet at der fastsættes foranstaltninger eller garantier, blot fordi der behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningen artikel 9 eller 10.

I forbindelse med behovet for sådanne foranstaltninger og garantier vurderer Forsknings- Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet, at det vil være relevant for ressortministrene og Domstolsstyrelsen at kunne udstede bekendtgørelser med passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier for at understøtte, at der tages tilstrækkeligt hensyn til den registreredes rettigheder og interesser. Der vil dertil også være relevant, at ressortministrene og Domstolsstyrelsen vil kunne fastsættes passende og specifikke foranstaltninger eller garantier, selvom det ikke er påkrævet efter databeskyttelsesreglerne.

Det er dertil Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet vurdering, at en sådan mulighed ikke bør fastsætte et krav om, at bekendtgørelser altid vil være påkrævet, førend offentlige myndigheder og organer kan behandle sær-

lige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser. I stedet bør en mulighed for at udstede bekendtgørelser med foranstaltninger og garantier kunne anvendes til at fastsætte minimumsgarantier for hele sektorområder eller for enkelte AI-systemer, der kan understøtte offentlige myndigheder og organers forpligtelser vedrørende risikovurderinger og konsekvensanalyser.

Det foreslås på denne baggrund, at der etableres en bemyndigelsesbestemmelse, der vil give ressortministrene og Domstolsstyrelsen mulighed for at fastsætte yderligere foranstaltninger på eget område, såfremt behandlingen ved udvikling og anvendelse af AI-systemer omfatter særlige kategorier af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser efter databeskyttelsesforordningens artikel 10. Det bemærkes, at der ikke i alle tilfælde vil skulle udstedes bekendtgørelser, alene fordi der behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, og 10, jf. også det anførte ovenfor.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse vil ikke kunne anvendes til at etablere nye og særskilte retsgrundlag for behandling af særlige kategorier af personoplysninger eller personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser efter databeskyttelsesforordningens artikel 9 og 10. I stedet vil bekendtgørelser om passende og specifikke foranstaltninger og passende garantier udstedt i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse skulle understøtte behandling af personoplysninger i medfør af retsgrundlaget i lovforslagets § 3, stk. 1.

Det bemærkes, at offentlige myndigheder og organer fortsat vil skulle tage stilling til, om og i så fald hvilke foranstaltninger eller garantier der eventuelt vil være nødvendige at fastsætte for at beskytte den registreredes rettigheder og interesser, før der sker behandling af de særlige kategorier af personoplysninger og oplysninger om straffedomme og lovovertrædelser i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, og artikel 10, i de tilfælde, hvor det kræves efter databeskyttelsesforordningen.

Ved vurderingen af, om det efter databeskyttelsesreglerne er nødvendigt at fastsætte yderligere foranstaltninger, vil det være relevant at overveje, om der allerede følger passende og specifikke foranstaltninger af den relevante sektorlovgivning, som finder anvendelse på den pågældende behandling. I visse sektorer kan der f.eks. allerede være fastsat særlige regler, der indeholder passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier for beskyttelsen af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med den øvrige behandling af personoplysninger i den pågældende sektor. Det kan også være relevant for vurderingen, hvis der allerede er taget højde for passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier for den registreredes rettigheder og interesser på anden vis, f.eks. hvis sådanne er beskrevet ved individuelle dataansvarliges databehandlingspolitikker. I sådanne tilfælde vil der kunne være begrænset behov for at fastsætte yderligere foranstaltninger eller passende garantier i forbindelse med anvendelsen af et AI-system til den pågældende behandling i en bekendtgørelse. Det er dog væsentligt at bemærke, at der bør tages højde for, hvorvidt sådanne foranstaltninger adresserer de specifikke risici, der ses ved brugen af AI-systemer, når der foretages en vurdering af, hvorvidt de eksisterende foranstaltninger er tilstrækkelige. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet bemærker derfor, at der i et stort omfang ikke vil være behov for at afvente bekendtgørelser, førend offentlige myndigheder og organer vil kunne behandle personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9 eller 10 ved brug af AI-systemer.

Offentlige myndigheder og organer varetager myndigheds- og forvaltningsopgaver, der spænder over et stort og forskelligartet område. Derfor vil en generel vurdering af, hvilke foranstaltninger der måtte være nødvendige, skulle tage højde for samtlige områder. En sådan vurdering vil ikke kunne rumme samme detaljegrad og præciseringsniveau, som vurderingen ville kunne få, når foranstaltninger fastsættes ved bekendtgørelse i de relevante sektorer.

Den foreslåede ordning vil medføre, at ressortministrene og Domstolsstyrelsen vil kunne fastsætte foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser, såfremt der behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller artikel 10, hvilket kan understøtte myndighedernes og organernes tilstrækkelige etablering af sådanne foranstaltninger, når det vurderes nødvendigt efter databeskyttelsesreglerne. Ved at fastsætte yderligere regler i den relevante sektorlovgivning, vil der kunne udarbejdes mere nuancerede og konkrete foranstaltninger. Disse foranstaltninger vil i højere grad kunne imødekomme behovet for foranstaltninger i relation til formålet med behandlingen i de enkelte sektorer.

Det bemærkes desuden, at ressortministrene og Domstolsstyrelsen ved vurderingen ville skulle tage hensyn til, hvorvidt passende og specifikke foranstaltninger kan være nødvendige grundet omkringliggende omstændigheder, der gør behandlingen af personoplysninger mere indgribende. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor der behandles personoplysninger om sårbare personer og grupper af personer, herunder bl.a. børn. Det vil også kunne være relevant i de tilfælde, hvor evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering) som led i beslutningsstøtte kunne resultere i, at der behandles særlige kategorier af personoplysninger, som kan udledes af personoplysninger, der ikke i sig selv udgør særlige kategorier af personoplysninger, men som bliver det, når de kombineres med andre oplysninger, f.eks. ved deduktion. Ressortministrene og Domstolsstyrelsen vil derfor skulle tage højde for disse omkringliggende omstændigheder ved vurderingen af, hvorvidt og i hvilken grad der vil skulle fastsættes foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser.

Det bemærkes, at der ved lovforslaget ikke etableres en generel forpligtelse til, at ressortministrene og Domstolssty-

relsen skal fastsætte yderligere foranstaltninger ved bekendtgørelse på eget område. Den foreslåede ordning skal alene anses som en mulighed, såfremt myndighederne og organerne ønsker at behandle personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller artikel 10, dog med forbehold for, at det i visse tilfælde kan være nødvendigt efter databeskyttelsesreglerne at fastsætte yderligere foranstaltninger. Bemyndigelsesbestemmelsen vil derfor understøtte overholdelsen af den allerede eksisterende forpligtelse i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, herunder litra g, og artikel 10, og fastsætter derfor heller ikke yderligere eller skærpede forpligtelser for offentlige myndigheder og organer. Den foreslåede ordning vil derimod kunne anses som en mulighed for, at offentlige myndigheder og organer kan fastsætte gennemgående foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser, der kan understøtte et højere niveau af sikkerhed og mere symmetrisk håndtering af risici i forbindelse med brug af AI-systemer.

Det bemærkes, at den offentlige myndighed eller det organ, som er dataansvarlig for en konkret behandlingsaktivitet, fortsat vil være ansvarlig for at sikre lovligheden af den konkrete behandling. Derfor skal offentlige myndigheder og organer fortsat vurdere, hvorvidt foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser, der er fastsat ved bekendtgørelse, er tilstrækkelige i det konkrete tilfælde eller, om de skal suppleres af yderligere foranstaltninger førend behandling af personoplysninger, vil være lovlig.

Foranstaltninger, der fastsættes i bekendtgørelser, vil blandt andet kunne være tekniske og organisatoriske, f.eks. foranstaltninger vedrørende datagennemsigtighed, herunder udvidet adgang til relevante oplysninger.

3.2.2.4. Viderebehandling af personoplysninger

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at der samtidig bør gives mulighed for myndighedernes og organernes viderebehandling af de personoplysninger, som den enkelte myndighed i forvejen behandler i forbindelse med opgavevaretagelsen efter anden lovgivning, til udvikling af AI-systemer. Det bemærkes i den forbindelse, at viderebehandlingen af personoplysninger – der fremgår af historiske og lukkede sager – med fordel vil kunne anvendes til at udvide mængden af data, der kan anvendes i AI-systemers træningsdata med henblik på at forbedre og præcisere AI-systemers output. Dette vil særligt kunne løfte kvaliteten og pålideligheden af AI-systemernes output, da AI-systemerne typisk trænes til at kunne understøtte en specialiseret opgave. Da offentlige myndigheder og organer vil kunne udvikle AI-systemer, der har til formål at understøtte og effektivisere de opgaver, myndighederne og organerne varetager i samfundets interesse eller til offentlig myndighedsudøvelse, vil formålet med udviklingen af AI-systemerne være af hensyn til vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af generelle samfundsinteresser, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e, navnlig i form af kvalitetssikring af AI-systemerne og optimering af den offentlige sagsbehandling. Dette understøttes af, at AI-systemer generelt kan være med til at forbedre den offentlige sagsbehandling, da de kan hjælpe med effektivisering, korrekthed og ensartethed i håndtering. Denne kvalitetssikring og effektivisering med brug af AI-systemer er til gavn for de borgere, der er genstand for forvaltningsafgørelser og lignende. Dertil er det væsentligt, at der er en høj kvalitet i AI-systemers data, og at data kan afspejle en korrekt og nuanceret praksis. Der er dermed store fordele ved brugen af personoplysninger fra tidligere sager til dette formål.

Derfor vil det være relevant for myndighederne og organerne at kunne anvende personoplysninger fra historiske og lukkede sager til at udvikle AI-systemer, der eksempelvis skal anvendes til beslutningsstøtte i lignende opgaver. Det bemærkes dog, at historiske sager kan afspejle forældet praksis og kan indeholde fejl. Offentlige myndigheder og organer bør derfor sikre sig, at brugen af historiske data er relevant for at understøtte pålideligheden af korrektheden af AI-systemernes output. Det er derfor væsentligt, at de personoplysninger, som offentlige myndigheder og organer viderebehandler fra historiske og lukkede sager, vurderes at være nødvendige for udviklingen af AI-systemet, samt at oplysningerne faktisk bidrager til forbedring og præcisering af AI-systemernes output og dermed forbedrer sikkerheden og kvaliteten af AI-systemerne.

Det skal i den sammenhæng understreges, at myndighederne og organerne udelukkende vil have adgang til at anvende personoplysninger fra historiske og lukkede sager, som myndighederne og organerne på tidspunktet for udviklingen lovligt opbevarer, herunder oplysninger der endnu ikke er afleveret til et offentligt arkiv efter reglerne i lovbekendtgørelse nr. 1201 af 28. september 2016 om arkivloven, eller kopier af oplysninger der er afleveret til et offentligt arkiv, men som myndighederne og organerne har vurderet nødvendige at opbevare af hensyn til den øvrige opgavevaretagelse. Myndigheder og organer vil dog ikke have mulighed for at genindhente personoplysninger fra et offentligt arkiv, når kopier af personoplysningerne allerede er slettet i myndighedernes og organernes interne databaser. Det bemærkes i den forbindelse også, at den mulige fremtidige udvikling af AI-systemer ikke vil kunne anses som et hensyn til en videre eller forlænget opbevaring af personoplysninger, ud over hvad der i øvrigt er administrativt behov for. Myndigheder og organer vil derfor ikke have mulighed for at opbevare personoplysninger i længere tid end, hvad der i forvejen vurderes nødvendigt for opgavevaretagelsen under hensyntagen til princippet om opbevaringsbegrænsning.

Myndighederne og organerne vil altid skulle opbevare personoplysninger i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 5, bl.a. om dataminimering og opbevaringsbegrænsning.

Det er derudover Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at der ikke bør indføres en generel hjemmel til offentlige myndigheders og organers videre-

givelse af personoplysninger, herunder til andre offentlige myndigheder og organer. Hjemlen til viderebehandling bør afgrænses til viderebehandling af de personoplysninger, som de respektive myndigheder og organer allerede er eller vil komme i besiddelse af som led i deres opgavevaretagelse. Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at en generel hjemmel til viderebehandling af personoplysninger ikke vil kunne omfatte udveksling af personoplysninger imellem offentlige myndigheder og organer efter den foreslåede ordning. Dette skyldes, at kravet om klarhed i retsgrundlaget ville kræve, at hjemlen som minimum vil skulle angive, hvor personoplysningerne kan indhentes og videregives fra, samt hvad personoplysningerne kan bruges til. Dette vurderes ikke at være muligt efter den foreslåede ordning.

Den foreslåede ordning vil medføre, at der vil blive etableret et grundlag for viderebehandling af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, som myndigheden allerede er i besiddelse af og har lovlig adkomst til, hvilket dermed omfatter personoplysninger fra historiske og lukkede sager. Det skyldes, at den foreslåede ordning klart og tydeligt vil angive, at der vil kunne ske udvikling af AI-systemer på baggrund af personoplysninger, som myndigheden (i forvejen) behandler.

Formålet med den foreslåede ordning er at undgå behovet for, at ressortministrene vil skulle tilvejebringe et særskilt retsgrundlag for viderebehandling af de personoplysninger, som myndighederne og organerne i forvejen er eller vil komme i besiddelse af og har lovlig adkomst til, samt at myndighederne og organerne ikke vil skulle foretage en forenelighedstest i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, før myndighederne og organerne vil kunne viderebehandle personoplysninger i historiske og lukkede sager til udvikling af AI-systemer.

Den foreslåede ordning vil omvendt ikke medføre, at personoplysninger, som en myndighed eller et organ i forvejen behandler, vil kunne videregives og dermed viderebehandles af en anden myndighed eller et andet organ. Videregivelse af personoplysninger til en anden myndighed eller et andet organ vil derfor fortsat være afhængig af, om der findes en tilstrækkelig hjemmel hertil i anden lovgivning.

3.3. Begrænsning af den registreredes rettigheder

3.3.1. Gældende ret

3.3.1.1. Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Reglerne om den registreredes rettigheder følger af kapitel III i databeskyttelsesforordningen. Den registreredes rettigheder omfatter oplysningspligten, den registreredes indsigtsret, ret til berigtigelse, ret til sletning ("retten til at blive glemt"), ret til begrænsning af behandling, underretningspligt i forbindelse med berigtigelse eller sletning af personoplysninger eller begrænsning af behandling, ret til dataportabilitet, ret til at gøre indsigelse og ret til ikke at være genstand for automatiske individuelle afgørelser, herunder baseret på profilering, efter databeskyttelsesforordningens kapitel III.

Det følger desuden af databeskyttelsesforordningens artikel 25, stk. 1, at under hensyntagen til det aktuelle tekniske niveau, implementeringsomkostningerne og den pågældende behandlings karakter, omfang, sammenhæng og formål samt risiciene af varierende sandsynlighed og alvor for fysiske personers rettigheder og frihedsrettigheder, som behandlingen indebærer, gennemfører den dataansvarlige både på tidspunktet for fastlæggelse af midlerne til behandling og på tidspunktet for selve behandlingen passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, såsom pseudonymisering, som er designet med henblik på effektiv implementering af databeskyttelsesprincipper, såsom dataminimering, og med henblik på integrering af de fornødne garantier i behandlingen for at opfylde kravene i denne forordning og beskytte de registreredes rettigheder.

Derudover fremgår det af databeskyttelsesforordningens artikel 25, stk. 2, at den dataansvarlige gennemfører passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger med henblik på gennem standardindstillinger at sikre, at kun personoplysninger, der er nødvendige til hvert specifikt formål med behandlingen, behandles. Denne forpligtelse gælder den mængde personoplysninger, der indsamles, og omfanget af deres behandling samt deres opbevaringsperiode og tilgængelighed. Sådanne foranstaltninger skal navnlig gennem standardindstillinger sikre, at personoplysninger ikke uden den pågældende fysiske persons indgriben stilles til rådighed for et ubegrænset antal fysiske personer.

3.3.1.1.1. Generel undtagelsesbestemmelse

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, at der ved lovgivningsmæssige foranstaltninger, kan ske begrænsning af de forpligtelser og rettigheder, der er omhandlet i artikel 12-22 og 34 samt artikel 5, for så vidt bestemmelserne heri svarer til rettighederne og forpligtelserne i artikel 12. En sådan begrænsning skal respektere det væsentligste indhold af de grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder og skal være en nødvendig og forholdsmæssig foranstaltning i et demokratisk samfund af hensyn til en række nærmere angivne tilfælde.

Begrænsningerne kan ske af hensyn til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed, beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed og retssager, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregu-

lerede erhverv, kontrol-, tilsyns- eller reguleringsfunktioner, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er forbundet med offentlig myndighedsudøvelse i visse tilfælde, beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, og håndhævelse af civilretlige krav.

Det følger dertil af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2, at enhver lovgivningsmæssig foranstaltning, der er omhandlet i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, som minimum, hvor det er relevant, skal indeholde specifikke bestemmelser vedrørende a) formålene med behandlingen eller kategorierne af behandling, b) kategorierne af personoplysninger, c) rækkevidden af de indførte begrænsninger, d) garantierne for at undgå misbrug eller ulovlig adgang eller overførsel, e) specifikation af den dataansvarlige eller kategorierne af dataansvarlige, f) opbevaringsperioder og de gældende garantier under hensyntagen til behandlingens karakter, omfang og formål eller kategorier af behandling, g) risiciene for de registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, og h) de registreredes ret til at blive underrettet om begrænsningen, medmindre dette kan skade formålet med begrænsningen.

Det følger af databeskyttelsesforordningens præambelbetragtning nr. 73, at specifikke principper og retten til oplysninger, indsigt i og berigtigelse eller sletning af personoplysninger, retten til dataportabilitet, retten til indsigelse, afgørelser baseret på profilering og meddelelse af et brud på persondatasikkerheden til en registreret og visse tilknyttede forpligtelser for de dataansvarlige, kan begrænses af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, for så vidt det er nødvendigt og forholdsmæssigt i et demokratisk samfund af hensyn til den offentlige sikkerhed, herunder beskyttelse af menneskeliv, især som reaktion på naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer, forebyggelse, efterforskning og retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, eller brud på de etiske regler for lovregulerede erhverv, andre af Unionens eller en medlemsstats samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats vigtige økonomiske eller finansielle interesser, føring af offentlige registre i offentlighedens interesse, viderebehandling af arkiverede personoplysninger for at tilvejebringe specifikke oplysninger om politisk adfærd under tidligere totalitære regimer eller beskyttelse af den registrerede eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, herunder social sikring, folkesundhed og humanitære formål. En sådan begrænsning bør være i overensstemmelse med kravene i chartret og i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder.

3.3.1.1.2. Undtagelsesbestemmelser til den registreredes rettigheder

Ud over den generelle hjemmel til at indføre begrænsninger for den registreredes rettigheder, fremgår der af databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven allerede konkrete begrænsninger eller undtagelser til enkelte af den registreredes rettigheder. Disse begrænsninger berører en hel eller delvis undtagelse til de respektive bestemmelser.

I databeskyttelseslovens kapitel 6 er der allerede fastsat konkrete begrænsninger til flere af den registreredes rettigheder. Disse begrænsninger baseres på hjemlen til at begrænse den registreredes rettigheder efter databeskyttelsesforordningens artikel 23.

Derudover fremgår det af databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, at undtagelse fra bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1-3, (om oplysningspligten), artikel 14, stk. 1-4, (om oplysningspligten), artikel 15 (om den registreredes indsigtsret) og artikel 34 (om underretning af brud på persondatasikkerheden til den registrerede) tillige kan gøres, hvis den registreredes interesse i at få kendskab til oplysningerne, findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser. Af bestemmelsen fremgår det, at begrænsningerne kan ske af hensyn til statens sikkerhed, forsvaret, den offentlige sikkerhed, forebyggelse, efterforskning, afsløring eller retsforfølgning af strafbare handlinger eller fuldbyrdelse af strafferetlige sanktioner, herunder beskyttelse mod og forebyggelse af trusler mod den offentlige sikkerhed, andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Den Europæiske Unions eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Den Europæiske Unions eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed, beskyttelse af retsvæsenets uafhængighed og retssager, forebyggelse, efterforskning, afsløring og retsforfølgning i forbindelse med brud på etiske regler for lovregulerede erhverv, kontrol-, tilsyns- eller reguleringsfunktioner, herunder opgaver af midlertidig karakter, der er forbundet med offentlig myndighedsudøvelse i visse tilfælde, beskyttelse af den registreredes eller andres rettigheder og frihedsrettigheder, samt håndhævelse af civilretlige krav.

Det følger af bemærkningerne til databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, at bestemmelsen fastsætter, at indskrænkning i den dataansvarliges eller dennes repræsentants oplysningspligt kun kan ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser, som er nævnt i bestemmelsen. På baggrund af en sådan afvejning vil undtagelse kunne gøres, hvis der er nærliggende fare for, at det offentliges interesser vil lide skade af væsentlig betydning, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L68 som fremsat, side 192.

Det følger desuden af bemærkningerne til databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, at indskrænkningen i den registreredes adgang til at blive gjort bekendt med de i databeskyttelsesforordningens artikel 15 nævnte oplysninger efter bestemmelsen, kun kan ske på grundlag af en konkret afvejning af de modstående interesser, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L68 som fremsat, side 192.

Af databeskyttelseslovens § 22, stk. 3, fremgår det, at oplysninger, der behandles for den offentlige forvaltning som led i administrativ sagsbehandling, kan undtages fra retten til

indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15, stk. 1, i samme omfang som efter reglerne i §§ 19-29 og 35 i lov om offentlighed i forvaltningen (lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen).

Derudover er der i databeskyttelsesforordningen etableret specifikke undtagelser til flere af bestemmelserne vedrørende den registreredes rettigheder.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 13, at der gælder en forpligtelse for den dataansvarlige til at afgive en række oplysninger til den registrerede i forbindelse med indhentning af personoplysninger hos den registrerede selv. De konkrete oplysninger, som skal afgives, er oplistet i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 1 og 2. Disse oplysninger skal gives på tidspunktet, hvor personoplysningerne indsamles. Det følger desuden af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 3, at hvis den dataansvarlige agter at viderebehandle personoplysningerne til et andet formål end det, hvortil de er indsamlet, giver den dataansvarlige forud for denne viderebehandling den registreredes oplysninger om dette andet formål og andre relevante yderligere oplysninger, som beskrevet i databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 2. Det følger dog af databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, at artikel 13, stk. 1-3, ikke finder anvendelse, hvis og i det omfang den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1 og 2, at der gælder en forpligtelse for den dataansvarlige til at afgive en række oplysninger til den registrerede i forbindelse med indhentning af personoplysninger hos andre end den registrerede selv. De konkrete oplysninger, som skal afgives, er oplistet i databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 1 og 2. Det følger desuden af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 4, at hvis den dataansvarlige agter at viderebehandle personoplysningerne til et andet formål end det, hvortil de er indsamlet, giver den dataansvarlige forud for denne viderebehandling den registreredes oplysninger om dette andet formål samt andre relevante yderligere oplysninger, som beskrevet i databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 2. Det følger dog af databeskyttelsesforordningens artikel 14, stk. 5, at stk. 1-4 ikke finder anvendelse, hvis og i det omfang a) den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne, b) meddelelse af sådanne oplysninger viser sig umulig eller vil kræve en uforholdsmæssigt stor indsats, navnlig i forbindelse med behandling til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål underlagt bestemte betingelser og garantier, eller i det omfang den forpligtelse, der er omhandlet i artikel 14, stk. 1, sandsynligvis vil gøre det umuligt eller i alvorlig grad vil hindre opfyldelse af formålene med denne behandling. I sådanne tilfælde træffer den dataansvarlige passende foranstaltninger for at beskytte den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder samt legitime interesser, herunder ved at gøre oplysningerne offentligt tilgængelige, c) indsamling eller videregivelse udtrykkelig er fastsat i EU-ret eller medlemsstaternes nationale ret, som den dataansvarlige er underlagt, og som fastsætter passende foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes legitime interesser, eller d) personoplysningerne skal forblive fortrolige som følge af tavshedspligt i henhold til EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, herunder lovbestemt tavshedspligt.

Derudover følger det af databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 1, at den registrerede har ret til at få personoplysninger om sig selv slettet af den dataansvarlige uden unødig forsinkelse, og den dataansvarlige har pligt til at slette personoplysninger uden unødig forsinkelse. Dette er muligt såfremt mindst ét af forholdene i artikel 17, stk. 1 litra a-f, gør sig gældende. Det følger dog af databeskyttelsesforordningens artikel 17, stk. 3, at stk. 1 og 2 ikke finder anvendelse, i det omfang denne behandling er nødvendig a) for at udøve retten til ytrings- og informationsfrihed, b) for at overholde en retlig forpligtelse, der kræver behandling i henhold til EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, og som den dataansvarlige er underlagt, eller for at udføre en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt, c) af hensyn til samfundsinteresser på folkesundhedsområdet i overensstemmelse med artikel 9, stk. 2, litra h og i, samt artikel 9, stk. 3, d) til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, i det omfang den rettighed, der er omhandlet i stk. 1, sandsynligvis vil gøre det umuligt eller i alvorlig grad hindre opfyldelse af denne behandling, eller e) for, at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares.

3.3.2. Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3.3.2.1. Begrænsning af den registreredes rettigheder

I visse tilfælde er det muligt at foretage begrænsninger i den registreredes rettigheder. En begrænsning i den registreredes rettigheder kan alene indføres, hvis det er nødvendigt og forholdsmæssigt i et demokratisk samfund. En nødvendig begrænsning kan f.eks. være af hensyn til og for beskyttelse mod trusler mod den offentlige sikkerhed, til beskyttelse af menneskeliv eller som reaktion på naturkatastrofer eller menneskeskabte katastrofer eller af hensyn til en medlemsstats vigtige økonomiske eller finansielle interesser. Ethvert indgreb i den registreredes rettigheder skal dermed være proportionalt til behovet, hvorfor der alene bør laves begrænsninger, der er rettet mod specifikke og konkrete omstændigheder. Dertil bemærkes det, at AI-systemer skal udvikles med hensyn til databeskyttelse gennem design og databeskyttelse gennem standardindstillinger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 25, herunder på en sådan måde, at den registreredes rettigheder kan iagttages.

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at en mulighed for helt eller delvist at kunne begrænse den registreredes rettigheder efter databeskyttelsesforordningens kapitel III ved bekendtgørelse er relevant

i forbindelse med offentlige myndigheders og organers udvikling og anvendelse af AI-systemer. I den forbindelse vurderer Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet, at det i konkrete tilfælde vil være relevant at vurdere, hvorvidt én eller flere af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, er opfyldt, herunder f.eks. af hensyn til andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e.

Derudover vil det være en fordel, at de eventuelle regler, der fastsætter begrænsninger eller undtagelser til den registreredes rettigheder, vil kunne blive udformet efter de specifikke behov, som følger af de forskellige sektorer. Modsat en generel undtagelse vil ressortministrene således kunne fastsætte mere detaljerede og konkrete regler, der fortsat vil kunne tage højde for den registreredes rettigheder bedst muligt. Det er i øvrigt vurderet, at ressortministrene bør have fleksibilitet til selv at vurdere, i hvilket omfang en undtagelse eller begrænsning til den registreredes rettigheder skal gælde, herunder om begrænsningen skal gælde for hele sektorer eller for særskilte AI-systemer. Det skal samtidig understreges, at den registreredes rettigheder kun bør begrænses i det omfang, hvor det er nødvendigt, således at der f.eks. kan være dele af en rettighed, som opfyldes, mens andre dele ikke opfyldes. Der kan f.eks. være visse dele af artikel 15 om den registreredes ret til indsigt, som i praksis ikke vil skulle opfyldes, mens andre dele vil kunne opfyldes.

Den foreslåede ordning vil medføre, at der vil blive indført en generel adgang for vedkommende minister til at fastsætte regler om begrænsninger af en række af den registreredes rettigheder på eget ressort. Den foreslåede ordning medfører, at relevante begrænsninger vil kunne fastsættes på de ressortområder, hvor det efter en konkret vurdering er vurderet relevant, samt at betingelserne for en begrænsning efter databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, er opfyldt.

Det skal dog understreges, at databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, har et snævert anvendelsesområde, hvorfor det ikke i alle tilfælde vil være muligt at kunne gøre undtagelse til den registreredes rettigheder med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1.

Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriet skal bemærke, at det ikke i den foreslåede ordning vil være bestemt, hvorvidt undtagelser eller begrænsninger vil skulle laves på hele sektorområder, eller om disse vil skulle fastsættes efter behovet for de enkelte AI-systemer. Ressortministrene vil derfor få mulighed for at vurdere, om der kan indføres en generel undtagelse eller begrænsning på deres respektive ressortområder, hvis der skal tages højde for et gennemgående hensyn, eller om der grundet et AI-systems specifikke funktion eller opbygning, bør og kan indføres begrænsninger af den registreredes rettigheder, der alene omfatter behandlingen af personoplysninger i forbindelse med brugen af dette specifikke AI-system. Dette dog forudsat, at det vil kunne ske med afsæt i de hensyn, som følger af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse alene vil gøre det muligt at fastsætte undtagelser og begrænsninger til reglerne i databeskyttelsesforordningen. Dette vil være særligt relevant i forbindelse med retten til indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15 og retten til sletning efter databeskyttelsesforordningens artikel 17.

En tilsvarende bemyndigelse vil blive indført for Domstolsstyrelsen for så vidt angår domstolene i det omfang domstolene behandler personoplysninger efter artikel 6, stk. 1, litra e.

3.3.2.2. Oplysningspligten

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at det ikke er relevant at indføre en generel mulighed for at fravige oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14.

Det bemærkes derfor, at lovforslaget ikke vil omfatte en mulighed for at fastsætte regler, der vil begrænse eller gøre undtagelse til oplysningspligten der følger af databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14.

I konkrete projekter vil en undtagelse til oplysningspligten kunne være relevant. I disse tilfælde vurderes det dog, at § 22, stk. 2, i databeskyttelsesloven), vil indeholde en sådan tilstrækkelig undtagelsesmulighed, idet denne bestemmelse allerede vil give mulighed for at undlade at opfylde oplysningspligten i disse tilfælde.

Offentlige myndigheder og organer vil også i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, og artikel 14, stk. 5, konkret kunne vurdere, om der i specifikke situationer vil kunne gøres undtagelse til oplysningspligten. Dette vil f.eks. være relevant i tilfælde, hvor den registrerede allerede, er bekendt med oplysningerne, der fremgår af artikel 13, stk. 1 og 2, og artikel 14, stk. 1 og 2, i tilfælde, hvor det er umuligt at informere den registrerede om viderebehandlingen, eller i tilfælde hvor det kræver en uforholdsmæssig stor indsats at oplyse den registrerede.

4. Forholdet til databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven

Behandling af personoplysninger, omfattet af dette lovforslag, er reguleret af databeskyttelsesforordningen, samt databeskyttelsesloven, som supplerer bestemmelserne i databeskyttelsesforordningen.

Med den forslåede ordning får offentlige myndigheder og organer mulighed for at behandle personoplysninger, som myndigheden eller organet i øvrigt har lovligt adkomst til, til udvikling og anvendelse af AI-systemer for at understøtte myndighedens eller organets opgavevaretagelse efter anden

lovgivning. Dette omfatter behandling af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 6, 9 og 10.

Behandling af personoplysninger er lovlig, hvis én af betingelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a-f, er opfyldt, herunder hvis behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som led i myndighedsudøvelse (litra e).

Behandling i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, skal have et såkaldt supplerende retsgrundlag, som forpligter eller berettiger myndigheden eller organet til at udføre en bestemt behandlingsaktivitet. Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 3.

Behandling af personoplysninger vedrørende straffedomme og lovovertrædelser eller tilknyttede sikkerhedsforanstaltninger på grundlag af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, må kun foretages under kontrol af en offentlig myndighed, eller hvis behandling har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som giver passende garantier for registreredes rettigheder og frihedsrettigheder. Ethvert omfattende register over straffedomme må kun føres under kontrol af en offentlig myndighed. Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 10.

Behandling af særlige kategorier af personoplysninger er som udgangspunkt forbudt, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1. Dette forbud finder dog ikke anvendelse, bl.a. hvis behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser, jf. artikel 9, stk. 2, litra g.

Det er Forsknings-, Uddannelses- og Digitaliseringsministeriets vurdering, at der generelt kan være en række potentialer forbundet med myndighedernes og organernes anvendelse af AI-systemer, der f.eks. kan bidrage til at gøre den offentlige sektor bedre for borgere og virksomheder samt gøre den offentlige sektor mere effektiv. Det gælder såvel i forbindelse med sagsbehandling som i opgavevaretagelsen i sin helhed – både i forhold til anvendte ressourcer og i løftet af kvaliteten i disse opgaver. Behandlingen kan derfor anses for at ske af hensyn til væsentlige samfundsinteresser og som led i myndighedsudøvelse.

Lovforslaget skal på den baggrund anses for at udgøre det supplerende retsgrundlag for behandling af personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer i medfør af databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, artikel 9, stk. 2, herunder litra g, og artikel 10.

Ordlyden af bestemmelsen i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2, litra g, om at sikre passende og specifikke foranstaltninger peger i retning af, at der kan være tilfælde, hvor det er nødvendigt at fastlægge yderligere foranstaltninger ved lov end dem, som allerede følger af databeskyttelsesforordningen for at sikre den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Endvidere er det ved behandlingen af oplysninger om strafbare forhold et krav, at behandlingen sker under iagttagelse af "passende garantier".

Det skal således, når et bestemt AI-system skal anvendes på et givent område, overvejes, om der er behov for yderligere foranstaltninger og i givet fald hvilke foranstaltninger, idet kravene og behovet må forventes at divergere fra område til område.

Vedkommende minister foreslås derfor at skulle kunne fastsætte de nødvendige specifikke foranstaltninger til et given AI-system efter behov.

At der efter bestemmelsen kan fastsættes nærmere regler, indebærer ikke, at der i hvert tilfælde skal fastsættes regler. Det vil således – ud fra en konkret vurdering – kunne besluttes, at de krav, der eventuelt følger af anden gældende ret, er tilstrækkelige foranstaltninger.

Databeskyttelsesforordningen fastsætter i artikel 12-22 en række rettigheder for de registrerede. Det drejer sig f.eks. om den registreredes ret til indsigt (artikel 15) og den registreredes ret til sletning (artikel 17). Der er risiko for, at et AI-systems funktionsmåde vil kunne stille den registrerede dårligere i forhold til vedkommendes rettigheder, f.eks. i forhold til retten til indsigt eller sletning. En dataansvarlig skal dog understøtte varetagelsen af den registreredes rettigheder gennem databeskyttelse ved design efter databeskyttelsesforordningens artikel 25.

Der kan være konkrete AI-systemer, som efter deres formål ligger inden for rammerne af databeskyttelsesforordningens artikel 23, f.eks. hvis formålet med (udviklingen af) systemet i sidste ende er forebyggelse, efterforskning mv. Endvidere kan anvendelsen af et AI-system i sig selv efter omstændighederne kunne anses for at udgøre vigtige målsætninger i forbindelse med en medlemsstats generelle samfundsinteresser. Det kunne f.eks. være, hvis anvendelsen af AI-systemet er essentielt for at opnå et mål, der har væsentlig betydning for samfundets fremdrift. Det kræver dog, at gevinsterne ved det eksisterende mål er tungtvejende. Den isolerede anvendelse af AI-systemer vil derfor kun i meget sjældne tilfælde kunne udgøre en vigtig målsætning i forbindelse med en medlemsstats generelle samfundsinteresser. Generelt vil sådanne vurderinger skulle foretages i overensstemmelse med gældende ret, herunder retspraksis fra EU-Domstolen og vejledninger fra Det Europæiske Databeskyttelsesråd (EDPB).

Vedkommende minister samt Domstolsstyrelsen gives mulighed for at fastsætte konkrete undtagelser til den registreredes rettigheder. Dette er for at sikre, at hensynet til den registreredes rettigheder ikke i alle tilfælde indebærer, at et AI-system vil skulle indrettes på en sådan måde, at disse kan

iagttages, hvilket enten vil være umuligt eller vil svække AI-systemets præcision.

Ved den foreslåede bestemmelse i § 4 fastsættes muligheden for at begrænse eller afvige fra den registreredes rettigheder i databeskyttelsesforordningens artikel 12 og artikel 15-21. En undtagelse efter bestemmelsen i § 4 fastsættes af ressortministrene på eget ressortområde eller Domstolsstyrelsen og kan alene indføres, såfremt en begrænsning er i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 23, der har et snævert anvendelsesområde.

Endelig bemærkes det, at det forudsættes, at de øvrige krav i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven iagttages, når der behandles personoplysninger i medfør af de foreslåede bestemmelser.

5. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Det vurderes, at der foreligger en risiko for, at lovforslaget kan medføre potentielle negative ligestillingsmæssige konsekvenser. Det er nemlig en generel problematik, at AI-systemer kan indeholde iboende bias.

Det følger bl.a. af præambelbetragtning nr. 67 i forordningen om kunstig intelligens, at bias f.eks. kan være en iboende del af de underliggende datasæt, navnlig når der anvendes personoplysninger fra historiske og lukkede sager, eller kan genereres, når systemerne implementeres under virkelige forhold. De resultater, der leveres af AI-systemer, kan påvirkes af sådanne iboende bias, som er tilbøjelige til gradvist at øges og derved videreføre og forstærke eksisterende forskelsbehandling, navnlig for personer, der tilhører bestemte sårbare grupper, herunder racemæssige eller etniske grupper.

Ved at give offentlige myndigheder og organer en bred adgang til at anvende AI-systemer til at understøtte opgavevaretagelsen efter anden lovgivning, vil risikoen for, at borgere udsættes for forskelsbehandling på baggrund af de iboende bias i AI-systemerne, være til stede.

Iboende bias kan bl.a. komme til udtryk ved forskelsbehandling af personer på baggrund af køn, herkomst, bopæl, alder eller navn. Det kan f.eks. være AI-systemer, der i højere grad vil give afslag på offentlige ydelser til personer der er bosat i en bestemt kommune, eller AI-systemer, der prioriterer, hvilke patienter der skal tilses først på baggrund af køn.

Det bemærkes dog, at der i dag eksisterer forskellig lovgivning, både nationalt og efter EU-retten, som adresserer problematikken omkring ligestilling og bias i forbindelse med sagsbehandling f.eks. i den offentlige forvaltning og som vil finde anvendelse i sammenspil med den foreslåede ordning.

Myndighederne og organerne skal derfor bl.a. selv konkret vurdere med afsæt i de relevante regelsæt, hvilke mitigerende foranstaltninger som vil være relevante at implementere for at begrænse eventuel påvirkning fra bias i AI-systemet i forbindelse med bl.a. beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering).

6. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Det bemærkes overordnet, at lovforslaget ikke indebærer forpligtigelser for det offentlige, idet det ikke indeholder en pligt for offentlige myndigheder og organer til at udvikle og anvende AI-systemer til varetagelse af deres opgaver efter anden lovgivning. Derfor medfører lovforslaget ikke økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser, som kan henføres til forpligtigelser, der følger af lovforslaget.

Det bemærkes dog, at tilrettelæggelsen af AI-systemer kan have økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for offentlige myndigheder og organer, som vælger at anvende AI-systemer til at understøtte deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning. Dette omfatter både staten, regionerne og kommunerne.

Ved at give offentlige myndigheder og organer hjemmel til at udvikle og anvende AI-systemer, der behandler personoplysninger, som led i deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning, vurderes det, at myndighederne og organerne kan opnå effektiviseringsgevinster og frigive tid til kerneopgaven. Dette beror på, at AI-systemer vil kunne frigive tid ved særligt at understøtte områder med hyppige og ensartede sager og processer. Dette kunne f.eks. være tjek og indsamling af dokumentation i sagsbehandlingen, udarbejdelse af referater eller lignende. Samtidig vil en generel databeskyttelsesretlig hjemmel, som tilvejebringes i dette lovforslag medføre, at offentlige myndigheder og organer i mindre grad forventes at have behov for at indkøbe ekstern bistand for at afklare rammerne for, hvornår og i hvilket omfang de må udvikle og anvende AI-systemer i deres opgavevaretagelse.

Hvis offentlige myndigheder vælger at udvikle og anvende AI-systemer, kan det medføre økonomiske omkostninger. Det bemærkes dog, at lovforslaget ikke indebærer forpligtigelser for offentlige myndigheder og organer til at udvikle og anvende AI-systemer, hvorfor eventuelle økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser ikke kan henføres til forpligtigelser, der følger af lovforslaget. Omkostningerne forbundet med udvikling og anvendelse af AI-systemer kan tage form af implementeringsomkostninger forbundet med evt. indkøb, træning og implementering af AI-systemer i drift. Dertil kan der være omkostninger relateret til oplæring af medarbejdere og løbende vedligehold af AI-systemer. Det vurderes, at disse omkostninger vil være højest i begyndelsen af implementeringsprocessen, men at der også vil være et løbende arbejde med at beskytte borgeres personoplysninger og sikre den registreredes rettigheder, da AI-ydelserne er i hastig udvikling. Der vil desuden kunne opstå omkostninger i forbindelse med offentlige myndigheder og organers varetagelse af oplysningspligten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13 og 14, navnlig når

personoplysninger, som myndighederne og organerne allerede er i besiddelse af, viderebehandles til et nyt formål.

For så vidt angår lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser i §§ 3, stk. 2-3, og 4, stk. 1-2, vil der i forbindelse med udstedelsen af eventuelle bekendtgørelser blive foretaget en vurdering af eventuelle økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget er udarbejdet under hensyntagen til principperne for digitaliseringsklar lovgivning. Det er formålet med lovforslaget at understøtte og øge muligheden for, at offentlige myndigheder og organer kan gøre brug af AI-systemer i deres opgavevaretagelse.

Lovforslaget overholder princip 1 om enkle og klare regler ved at blive fremsat som en ny hovedlov, der tilvejebringer et generelt hjemmelsgrundlag for udvikling og anvendelse af AI-systemer, der behandler personoplysninger ved myndigheder og organers opgavevaretagelse. Samtidig bygger lovforslaget på entydige og konsistente begreber samt en klar afgrænsning af, hvilke aktører bestemmelserne retter sig mod.

I tilknytning til princip 2 om digital kommunikation bemærkes, at lovforslaget ikke indeholder regler, der stiller krav om obligatorisk digital kommunikation mellem borgere og virksomheder og offentlige myndigheder og organer. Det kan blive nødvendigt for myndigheder og organer at oplyse borgere om behandling af deres personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer. Denne kommunikation vil dog afhænge af den enkelte myndighed og de konkrete AI-systemer, hvorfor det ikke er muligt at opstille generelle regler om digital kommunikation i lovforslaget.

Lovforslaget overholder princip 3 om automatisering ved at tilvejebringe hjemmel til, og derved gøre det lettere, at anvende AI-systemer til beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering). Dette vil muliggøre delvis automatisering af myndigheders og organers opgaveløsning under hensyntagen til relevante regler og krav. Hermed understøttes både brugen af selvstændige AI-systemer og AI-systemer, som er indlejret i andre systemer, som myndighederne og organerne gør brug af i deres opgavevaretagelse.

Lovforslaget overholder princip 4 om ensartede begreber og genbrug af data ved for det første at genanvende begrebsdefinitioner fra EU-retten og relevant national lovgivning. For det andet lægger lovforslaget ikke op til at indsamle data, og det understøtter i stedet myndigheder og organers brug af den data, de allerede besidder, til udvikling og anvendelse af AI-systemer.

Lovforslaget adresserer ikke princip 5 om sikker håndtering af data. I relation til princip 5 skal det imidlertid fremhæves, at vedkommende minister og Domstolsstyrelsen skal fastsætte specifikke foranstaltninger i de tilfælde, hvor særlige kategorier af personoplysninger behandles, eller hvor myndigheder og organer anser det for nødvendigt at fravige fra den registreredes rettigheder i databeskyttelsesforordningen, såfremt yderligere specifikke foranstaltninger er påkrævede efter databeskyttelsesretten. Det bemærkes i den forbindelse, at de øvrige forpligtelser efter databeskyttelsesreglerne også vil skulle efterleves. Dette omfatter bl.a. kravet om en databeskyttelsesretlig konsekvensanalyse efter databeskyttelsesforordningens artikel 35, samt mitigerende foranstaltninger med henblik på varetagelsen af den registreredes rettigheder og interesser.

Princip 6 om anvendelse af offentlig infrastruktur vurderes ikke at være relevant, idet der på nuværende tidspunkt ikke eksisterer offentlig infrastruktur på lovforslagets anvendelsesområde.

Endelig vurderes princip 7 om forebyggelse af snyd og fejl ikke at være relevant i relation til dette lovforslag.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har været sendt til Erhvervsstyrelsens Område for Bedre Regulering (OBR), der på det foreliggende grundlag har vurderet, at lovforslaget ikke medfører økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget indeholder dog bemyndigelser til udstedelse af bekendtgørelser, som potentielt kan medføre administrative konsekvenser. Der vil i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser blive foretaget en vurdering af eventuelle økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

8. Administrative konsekvenser for borgerne

Det vurderes, at lovforslaget både har positive og potentielt negative administrative konsekvenser for borgerne.

De positive konsekvenser er de følgende:

Ved at give offentlige myndigheder og organer adgang til at bruge AI-systemer til f.eks. beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering), må det forventes, at sagsbehandlingstiderne i forvaltningen vil blive forkortet. Dette er positivt for borgerne, der bl.a. får lettere og hurtigere adgang til relevante forvaltningsretlige afgørelser i deres sager. Samtidig kan brugen af AI-systemer, der er trænet til at håndtere konkrete sager efter specifikke parametre, sikre en større ensartethed ved udfaldet af sager. Dette kan være med til at understøtte, at borgerne behandles ens samt at bidrage til højere kvalitet i sager.

De negative konsekvenser er de følgende:

Med lovforslagets § 4 indføres der en bemyndigelsesbestemmelse, der giver ressortministrene og Domstolsstyrelsen mulighed for at indføre begrænsninger i den registreredes rettigheder. Såfremt ressortministrene og Domstolsstyrelsen

på baggrund af bemyndigelsesbestemmelsen vurderer, at der kan indføres begrænsninger i den registreredes rettigheder, kan dette medføre et indgreb i borgernes rettigheder, herunder særligt i forhold til retten til indsigt og sletning efter artikel 15 og 17 i databeskyttelsesforordningen.

Det bemærkes desuden, at der ved brug af AI-systemer i forbindelse med sagsbehandling kan være en potentiel risiko for, at borgere udsættes for forskelsbehandling, grundet muligheden for iboende bias i AI-systemet. Denne potentielle risiko vil dog kunne blive mitigeret efter anden lovgivning, hvoraf der følger en række forskellige forpligtigelser herfor. Der henvises i den forbindelse til de almindelige bemærkningers pkt. 5. om ligestillingsmæssige konsekvenser.

9. Klimamæssige konsekvenser

Det vurderes, at lovforslaget kan have klimamæssige konsekvenser, hvis omfang dog ikke på nuværende tidspunkt kan fastlægges nærmere. Lovforslagets potentielle anvendelsesområde er bredt, og det er endnu ikke afklaret, i hvilket omfang og i hvilke sammenhænge lovforslaget forventes anvendt i praksis.

De klimamæssige konsekvenser vil endvidere afhænge af en række faktorer, herunder typen af det konkrete AI-system, AI-systemets udvikling og anvendelse, dets energiforbrug samt antallet af brugere. På denne baggrund vurderes det ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage en nærmere beskrivelse eller kvantificering af de klimamæssige konsekvenser.

10. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Det vurderes, at lovforslaget kan have miljø- og naturmæssige konsekvenser, hvis omfang dog ikke på nuværende tidspunkt kan fastlægges nærmere. Lovforslagets potentielle anvendelsesområde er bredt, og det er endnu ikke afklaret, i hvilket omfang og i hvilke sammenhænge lovforslaget forventes anvendt i praksis.

De miljø- og naturmæssige konsekvenser vil endvidere afhænge af en række faktorer, herunder typen af det konkrete AI-system, AI-systemets udvikling og anvendelse, dets energiforbrug samt antallet af brugere. På denne baggrund vurderes det ikke muligt på nuværende tidspunkt at foretage en nærmere beskrivelse eller kvantificering af de miljø- og naturmæssige konsekvenser.

Da lovforslaget giver hjemmel til udvikling og anvendelse af AI-systemer, kan de miljø- og naturmæssige konsekvenser f.eks. omfatte udbygning af datacentre, der potentielt har et pladsbehov og kan føre til øget vandforbrug.

11. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget giver anledning til overvejelser i relation til forordningen om kunstig intelligens.

Forordningen om kunstig intelligens regulerer omsætning, ibrugtagning og anvendelse af AI-systemer. Visse typer af AI-systemer, som vil være dækket af denne lov, skal leve op til krav og forpligtelser, som følger af forordningen om kunstig intelligens.

Visse AI-systemer kategoriseres efter forordningen om kunstig intelligens, som højrisiko-AI-systemer. AI-systemer, der anvendes af offentlige myndigheder og organer, kan hertil i særlige tilfælde kategoriseres som højrisiko efter bilag III, nr. 5) i forordningen om kunstig intelligens, hvis AI-systemet anvendes til vurdering af adgang og benyttelse af væsentlige private tjenester og væsentlige offentlige tjenester og ydelser.

Det følger af præambelbetragtning nr. 58 i forordningen om kunstig intelligens, at de væsentlige offentlige bistandsydelser og tjenester, der er omfattet af bilag III, nr. 5), må forstås som sundhedstjenester, socialsikringsydelser, sociale tjenester, der yder beskyttelse i tilfælde af barsel, sygdom, arbejdsulykker, afhængighed eller alderdom og tab af beskæftigelse samt social bistand og boligstøtte. Afgrænsningen indebærer, at det ikke er alle AI-systemer, der udvikles og anvendes af offentlige myndigheder og organer, som vil være omfattet af reglerne om højrisiko-AI-systemer.

Forordningen regulerer allerede, hvilke krav der gælder for de enkelte AI-systemer, herunder krav om dokumentation, logning og menneskeligt tilsyn. Der er på den baggrund ikke med lovforslaget fastsat særskilte nationale krav til AI-systemerne, idet sådanne krav allerede er reguleret på EU-niveau. Lovforslaget ændrer således ikke ved de krav og forpligtelser, der følger af forordningen om kunstig intelligens.

AI-systemer, der klassificeres som højrisiko-AI-systemer, skal derfor overholde de relevante krav og forpligtelser i forordningens kapitel III. AI-systemer, der ikke klassificeres som højrisiko, vil derimod ikke være underlagt de særlige højrisikokrav, men skal fortsat overholde de øvrige bestemmelser i forordningen, som finder anvendelse på det pågældende system.

Fastsættelse af yderligere nationale krav til AI-systemer vil således skulle vurderes i lyset af forordningens harmoniserede regulering og vil kunne indebære en uhensigtsmæssig dobbeltregulering eller være i strid med forordningen.

12. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 14. september 2026 til den 12. oktober 2026 (29 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

3F, Advokatsamfundet, AE – Arbejderbevægelsen Erhvervsråd, Akademikerne, ATP, BL – Danmarks almene boliger, Cybersikkerhedsrådet, Danmarks Nationalbank, Danmarks Statistik, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Industri, Dansk IT, Dansk Metal, Dansk Sel-

skab for Almen Medicin, Danske A-kasser, Danske Advokater, Danske Annoncører og Markedsførere, Danske Handicaporganisationer, Danske Iværksættere, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Universiteter, DANVA, Dataetisk Råd, Datatilsynet, Den Danske Dommerforening, Det Centrale Handicapråd, Digital Lead, Digital Sikkerhed, DIRA (Dansk Robot Netværk), DKCERT, Domstolsstyrelsen, Erhvervshus Fyn, Erhvervshus Hovedstaden, Erhvervshus Midtjylland, Erhvervshus Nordjylland, Erhvervshus Sjælland, Erhvervshus Sydjylland, F&P, Fagbevægelsens Hovedorganisation (FH), FDIH, Finans Danmark, Finanstilsynet, FOA, Forbrugerrådet Tænk, Fonden Dansk Standard, Foreningen Danske Revisorer, Forsikring og Pension, FSR, Green Power Denmark, GTS-foreningen, HK Danmark, IBIZ-center, Ingeniørforeningen IDA, IN Groupe Denmark A/S, Institut for menneskerettigheder, IT-Branchen, IT-Politisk Forening, Justitia, KL, KMD, KOMBIT, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Landbrug og Fødevarer, LOS – Landsorganisationen for sociale tilbud, MADE, Mastercard Payment Services Denmark A/S, Microsoft Danmark, Nets DanID, NNIT, Odense Robotics, Prosa, Psykiatrifonden, Rigsrevisionen, Rådet for Digital Sikkerhed, Rådet for Socialt Udsatte, SMV Danmark, TEKNIQ, Teleindustrien og Ældresagen.

13. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget pålægger ikke nogen forpligtelse til at udvikle og anvende AI-systemer og indebærer dermed ingen direkte positive økonomiske konsekvenser. Såfremt offentlige myndigheder og organer vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger til deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning, kan der være positive konsekvenser forbundet hermed.	Lovforslaget pålægger ikke nogen forpligtelse til at udvikle og anvende AI-systemer og indebærer dermed ingen direkte negative økonomiske konsekvenser. Såfremt offentlige myndigheder og organer vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger til deres opgavevaretagelse, kan der være negative konsekvenser forbundet hermed som følge af anden lovgivning.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Lovforslaget pålægger ikke nogen forpligtelse til at udvikle og anvende AI-systemer og indebærer dermed ingen direkte positive implementeringskonsekvenser. Såfremt offentlige myndigheder og organer vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning, kan der være positive implementeringskonsekvenser forbundet hermed. Det vil kunne indebære, at offentlige myndigheder og organer vil opnå betydelige effektiviseringsgevinster og vil kunne frigive tid til kerneopgaver.	Lovforslaget pålægger ikke nogen forpligtelse til at udvikle og anvende AI-systemer og indebærer dermed ingen direkte negative implementeringskonsekvenser. Såfremt offentlige myndigheder og organer vælger at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger i forbindelse med deres opgavevaretagelse efter anden lovgivning, kan der være negative implementeringskonsekvenser forbundet hermed. Der vil kunne forekomme implementeringskonsekvenser relateret til oplæring af medarbejdere og løbende vedligehold af AI-systemer.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Lovforslaget pålægger ikke nogen forpligtelse til at udvikle og anvende AI-systemer og indebærer dermed ingen direkte positive konsekvenser for borgerne.	Lovforslaget pålægger ikke nogen forpligtelse til at udvikle og anvende AI-systemer og indebærer dermed ingen direkte negative konsekvenser for borgerne.

	Der vil dog kunne forekomme positive konsekvenser for borgerne ved hurtigere sagsbehandlingstid, samt bidrage til kvaliteten i afgørelser såfremt muligheden for at udvikle eller anvende AI-systemer udnyttes.	Såfremt muligheden for at afskære den registreredes rettigheder udnyttes af ressortministrene og Domstolsstyrelsen i senere bekendtgørelser, må der forventes at være negative konsekvenser forbundet hermed. En begrænsning af den registreredes rettigheder anses som et indgreb i borgernes rettigheder. Det vil dog kun være relevant i et meget begrænset omfang.
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	I et uvist omfang forventes der at kunne være klimamæssige konsekvenser, såfremt offentlige myndigheder og organer vælger at udvikle og anvende AI-systemer.
Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	I et uvist omfang forventes der at kunne være miljø- og naturmæssige konsekvenser, såfremt offentlige myndigheder og organer vælger at udvikle og anvende AI-systemer.
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget vil være et supplerende retsgrundlag for behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer i overensstemmelse med artikel 6, stk. 2, jf. stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF med senere ændringer (databeskyttelsesforordningen). Lovforslaget vil omfatte "AI-systemer" som defineret i artikel 3, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer. Dermed vil de øvrige forpligtelser i forordningen om kunstig intelligens finde anvendelse. Offentlige myndigheder og organer vil derfor skulle tage stilling til, hvorvidt et AI-system vil være omfattet af bestemte forpligtelser efter forordningen om kunstig intelligens.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det fremgår af § 1, stk. 1 og 2, i lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven (forvaltningsloven), hvilke myndigheder og organisationer der bør anses som en del af den offentlige forvaltning. Det fremgår af § 24, nr. 27, i lovbekendtgørelse nr. 116 af 3. februar 2025 om udbudsloven (udbudsloven), at offentligretlige organer omfatter en række aktører der ligeledes varetager myndighedsopgaver, da disse er oprettet med henblik på at imødekomme almenhedens behov.

Det fremgår af artikel 6, stk.1, litra e, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (databeskyttelsesforordningen) med senere ændringer, at behandling er lovlig, hvis og i det omfang, behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

Det fremgår af artikel 4, nr. 1, i databeskyttelsesforordningen, at der ved "personoplysninger" forstås: "enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person ("den registrerede"); ved identificerbar fysisk person

forstås en fysisk person, der direkte eller indirekte kan identificeres, navnlig ved en identifikator som f.eks. et navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet".

Derudover fremgår det af artikel 4, nr. 2, i databeskyttelsesforordningen, at der ved "behandling" forstås: "enhver aktivitet eller række af aktiviteter — med eller uden brug af automatisk behandling — som personoplysninger eller en samling af personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, genfinding, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring, begrænsning, sletning eller tilintetgørelse".

Der henvises til de almindelige bemærkningers pkt. 3.1.1 om gældende ret for nærmere om forvaltningslovens anvendelsesområde og udbudslovens definitioner.

Det foreslås i *§ 1,* at denne lov gælder for alle offentlige myndigheder og organer i det omfang disse behandler personoplysninger med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at loven vil finde anvendelse for alle offentlige myndigheder og organer forstået bredt, således at lovforslagets anvendelsesområde vil omfatte myndigheder og organer, der er omfattet af lignende begreber i anden relevant lovgivning. Ved "offentlige myndigheder" og "organer" må således forstås alle relevante dele af f.eks. den offentlige forvaltning, som varetager myndighedsopgaver og forvaltningsopgaver.

"Offentlige myndigheder" ville f.eks. kunne forstås således, at det omfatter myndigheder, som også er omfattet af § 1, stk. 1-3, i forvaltningsloven, og i overensstemmelse med lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven). Ved offentlige myndigheder vil der altså kunne forstås forvaltningsmyndigheder og andre offentlige myndigheder.

"Organer" ville f.eks. kunne forstås således, at det ville omfatte definitionen af "offentligretlige organer" efter § 24, nr. 27, i udbudsloven. Det er i den forbindelse vigtigt at understrege, at anvendelsesområdet ikke vil være afgrænset til "myndigheder" og "organer", som defineret i hhv. forvaltningsloven og udbudsloven, hvorfor andre myndigheder og organer ligeledes vil være omfattet af dette lovforslag. Ved offentlige myndigheder vil der altså kunne forstås forvaltningsmyndigheder og andre offentlige myndigheder. Dette ville også omfatte f.eks. private aktører, som varetager en myndighedsopgave.

Den foreslåede bestemmelse vil derfor kunne omfatte alle, der driver forvaltningsvirksomhed, uanset om de tilhører den statslige eller den kommunale forvaltning og uanset, om der er tale om almindelige forvaltningsmyndigheder, særlige nævn eller råd – f.eks. taksationskommissioner, landvæsensretter og ankenævn – eller særlige forvaltningsenheder – f.eks. ATP og Danmarks Nationalbank. Loven vil også omfatte myndigheder, hvis virksomhed udelukkende er af rådgivende karakter – som f.eks. Retslægerådet – samt midlertidige udvalg og kommissioner.

Den foreslåede ordning vil indebære, at samtlige relevante aktører, der vil skulle varetage opgaver i samfundets interesse og myndighedsopgaver, og dermed foretager behandling af personoplysninger med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, vil få mulighed for at behandle personoplysninger ved udvikling og anvendelse af AI-systemer. Samtidig vil der med den foreslåede ordning ikke blive lavet en uhensigtsmæssig afgrænsning af anvendelsesområdet ved at definere "myndigheder" og "organer" snævert således, at begreberne alene vil skulle forstås som rene myndigheder i forvaltningsretlig forstand. En sådan afgrænsning ville kunne medføre, at visse relevante aktører ville blive afskåret uhensigtsmæssigt fra at gøre brug af det supplerende retsgrundlag, som etableres i lovforslaget.

Den foreslåede ordning vil hertil indebære, at loven omfatter domstolene i det omfang domstolene behandler personoplysninger efter artikel 6, stk. 1, litra e, i overensstemmelse med kravet i artikel 6, stk. 2, jf. stk. 3, i databeskyttelsesforordningen.

Det bemærkes, at en individuel offentlig myndighed eller et organ vil være en individuel organisation, som bærer et selvstændigt dataansvar. Dermed vil f.eks. flere afdelinger inden for samme organisation udgøre én myndighed eller ét organ. Omvendt vil flere samarbejdende organisationer udgøre individuelle myndigheder eller organer. I den forbindelse vil der f.eks. kunne lægges vægt på, hvorvidt organisationer i øvrige samarbejder måtte have aftaler om fælles dataansvar eller databehandleraftaler, der tydeligt afgrænser de individuelle myndigheder eller organers rolle og ansvar.

Den foreslåede ordning vil indebære, at lovforslaget alene vil kunne anvendes som supplerende retsgrundlag for de behandlingsaktiviteter, som offentlige myndigheder og organer foretager sig, hvis disse foregår med hjemmel i artikel 6, stk. 1, litra e i databeskyttelsesforordningen), når behandlingen af personoplysninger udføres i samfundets interesse eller henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige er pålagt.

Vurderingen af, om myndighedens eller organets behandlingsaktivitet(er) sker med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, vil myndighederne og organerne, som dataansvarlige, selv være ansvarlige for at foretage. Vurderingen knytter sig dog til de behandlingsaktiviteter, som offentlige myndigheder og organer allerede foretager sig, hvorfor hjemlen til disse behandlingsaktiviteter i de fleste tilfælde allerede må være afdækket eller overvejet.

Den foreslåede ordning vil derfor afgrænse anvendelsesområdet, da lovforslaget alene vil kunne anvendes som supple-

rende retsgrundlag for de behandlingsaktiviteter, som myndigheder og organer vil foretage sig som led i samfundets interesse eller som led i deres varetagelse af myndighedsopgaver. Dette vil samtidig medføre, at private aktører, der kun delvist udfører opgaver i samfundets interesse eller myndighedsopgaver, alene vil kunne anvende det supplerende retsgrundlag i det omfang, at deres behandling af personoplysninger sker med hjemmel i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

Det bemærkes, at en foreslåede ordning vil være afgrænset til behandling af "personoplysninger", som forstået i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Dette vil sige, at det alene vil være behandling af oplysninger vedrørende en fysisk person eller en enkeltmandsvirksomhed, der vil være omfattet. Samtidig vil det betyde, at personoplysninger, der anonymiseres i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen, heller ikke vil være omfattet af lovforslagets anvendelsesområde.

Slutteligt bemærkes det, at den foreslåede ordning vil være afgrænset således, at der skal ske "behandling" af personoplysninger, som forstået i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 2.

Til § 2

Der henvises til de almindelige bemærkningers pkt. 3.2.1.1.3. om automatiske individuelle afgørelser efter databeskyttelsesforordningens artikel 22.

Det foreslås i § 2, *nr. 1,* at i denne lov forstås ved "beslutningsstøtte": "Enhver form for forslag eller anbefaling til afgørelser eller væsentlige tiltag overfor den registrerede, som er genereret af et AI-system, og som en fysisk person inddrager i sin egen samlede faglige vurdering, som ligger til grund for afgørelsen eller tiltaget, uden at AI-systemet selv træffer afgørelsen eller iværksætter tiltaget".

Den foreslåede bestemmelse vil fastlægge rammerne for forståelsen af begrebet "beslutningsstøtte" i loven. Begrebet "beslutningsstøtte" ses alment brugt i konkrete kontekster, som f.eks. på sundhedsområdet, hvor "beslutningsstøtte ved patientbehandling" anvendes. Den foreslåede bestemmelse vil skulle forstås således, at den tager højde for denne konkrete brug.

Definitionen vil indebære en række kumulative betingelser, hvorefter et AI-system vil blive tilsigtet anvendt til beslutningsstøtte, såfremt 1) der er tale om forslag eller anbefalinger til afgørelser eller væsentlige tiltag over for den registrerede, 2) disse er genereret af et AI-system, 3) de indgår i en fysisk persons egen samlede faglige vurdering, der ligger til grund for afgørelsen eller tiltaget, og 4) AI-systemet ikke selv træffer afgørelsen eller iværksætter tiltaget.

Begrebet vil omfatte situationer, hvor f.eks. en ansat i en offentlig myndighed anvender et AI-system, som et redskab til at understøtte den faglige vurdering i forbindelse med afgørelser eller væsentlige tiltag over for de registrerede. Det vil f.eks. kunne være ved at forberede en sag helt eller delvist, herunder ved at komme med forslag til afgørelser, forudsigelser eller anbefalinger vedrørende sagen, som en sagsbehandler herefter kan anvende som støtte, når sagsbehandleren skal træffe den endelige afgørelse eller det væsentlige tiltag i sagen. Dette vil også gøre sig gældende i andre tilfælde, f.eks. hvis sundhedspersonale på et plejehjem anvender AI-systemer til at organisere oplysninger om beboere, og deraf får forslag til prioritering af visitering og pleje. Derudover ville det f.eks. også kunne omfatte et AI-system, som anvendes til beslutningsstøtte til udsøgning og visitering til kontrol.

"Beslutningsstøtte" vil forudsætte, at et AI-system kommer med anbefalinger til afgørelser eller væsentlige tiltag. Ved "afgørelser" vil der skulle forstås opgaver, som offentlige myndigheder eller organer varetager, som resulterer i en afgørelse. Det kunne f.eks. være en forvaltningsretlig afgørelse. Ved "væsentlige tiltag" vil der skulle forstås opgaver, som offentlige myndigheder eller organer varetager, der har til formål at iværksætte tiltag, som har konsekvenser for den registrerede. At tiltaget skulle være væsentligt vil betyde, at tiltaget vil skulle have betydelige konsekvenser for den registrerede, som vil kunne sidestilles med en afgørelse med retsvirkning.

AI-systemer, som tilsigtes anvendt til "beslutningsstøtte" vil herefter både kunne omfatte brug i forbindelse med forvaltningsmæssige afgørelser, men også øvrige væsentlige beslutninger og tiltag, der træffes og iværksættes som led i faktisk forvaltningsvirksomhed. Dette vil eksempelvis kunne omfatte forslag til et behandlingsforløb til sundhedspersonale.

Det bemærkes i den forbindelse, at "beslutningsstøtte", som sker i forbindelse med brugen af et AI-system, som udgangspunkt i en eller anden grad vil involvere en evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede, idet AI-systemet netop er tiltænkt at evaluere bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede, dvs. drage konklusioner på baggrund af et input. Udtrykket "evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede" vil skulle fortolkes i overensstemmelse med artikel 4, nr. 4, i databeskyttelsesforordningen om profilering.

Det bemærkes dertil, at "beslutningsstøtte" alene vil omfatte tilfælde, hvor AI-systemet har væsentlig indflydelse på sagsbehandlingens forløb, og derfor ikke vil omfatte AI-systemer, der alene assisterer sagsbehandlingen ved f.eks. at opsummere mødereferater, lave mødeindkaldelser m.m. Det vil derfor heller ikke omfatte f.eks. borgerrettede chatbots, der har til formål at optimere søgninger på offentlige myndigheder og organers hjemmeside eller som værktøj i forbindelse med myndighedens eller organets vejledningsindsats. Omvendt vil et AI-system kunne have væsentlig indflydelse på sagsbehandlingens forløb, f.eks. hvis et AI-system kommer med forslag til, hvilke patienter en læge skal tilse først eller, hvis et AI-system sammenfatter og konkluderer praksis fra

tidligere afgørelser i forbindelse med vurdering af en byggesag, hvilket lægges til grund i en afgørelse.

Begrebet "beslutningsstøtte" vil ligeledes kunne omfatte sagsforberedende arbejde, såfremt det forberedende arbejde senere vil have væsentlig indflydelse på afgørelsen eller tiltaget, hvis det sagsforberedende arbejde kan udgøre en anbefaling til en afgørelse eller et tiltag. Det vil f.eks. være tilfældet, hvis et AI-system udarbejder baggrundsnotater til brug for sagsbehandling. Såfremt formålet med baggrundsnotater er at understøtte en sagsbehandlers eller anden ansats konkrete vurdering i en sag – og dermed vil få indflydelse på udfaldet af sagen – vil det kunne udgøre beslutningsstøtte. Hvis baggrundsnotatet derimod ikke anvendes på en måde, hvor det aktivt inddrages i vurderingen af en given sag – og dermed ikke får direkte får indflydelse på sagen – så vil det ikke udgøre "beslutningsstøtte".

Endelig bemærkes det, at "beslutningsstøtte" efter den foreslåede bestemmelse ikke vil omfatte tilfælde, hvor afgørelser eller tiltag træffes automatisk og udelukkende på grundlag af forslag eller anbefalinger genereret af et AI-system, dvs. uden reel involvering af en fysisk person i form af kontrol og eftersyn. Afgørelsen eller tiltaget vil således fortsat skulle bero på en individuel og konkret vurdering foretaget af en fysisk person for at kunne udgøre "beslutningsstøtte". Det bemærkes i den forbindelse, at definitionen af "beslutningsstøtte" vil fastlægge, at en fysisk person vil skulle inddrage AI-systemets anbefaling i "sin egen" faglige vurdering. Hermed vil der skulle forstås, at en fysisk person selv skal foretage en faglig vurdering af sagens faktum, førend der vil kunne være tale om "beslutningsstøtte". Dette vil understøtte kravet om reel menneskelig involvering.

For at der vil kunne anses for at foreligge involvering af en fysisk person, vil den pågældende fysiske person skulle sikre, at tilsynet med AI-systemets output, dvs. forslag eller anbefalinger, er meningsfuldt og ikke alene udgør en tom gestus. Det vil f.eks. indebære, at en sagsbehandler ikke blot kan videresende en afgørelse, der er truffet af et AI-system eller kopiere AI-systemets afgørelse ind i sagsbehandlerens egen afgørelse, uden reelt at forholde sig til den. Evalueringen af AI-systemets forslag eller anbefaling bør foretages af en person, der har de fornødne kompetencer og mulighed for at foretage vurderingen selv og dermed også mulighed for at ændre den. Det bør tilsvarende gælde, at de personer, der reelt skal træffe afgørelsen eller det væsentlige tiltag, sættes i stand til at evaluere de faktuelle omstændigheder, der præsenteres, således at det til enhver tid kan verificeres, at det nødvendige og retvisende faktum inddrages i sagens afgørelse eller i forhold til tiltaget. Der kan i den forbindelse også lægges vægt på offentlige myndigheder og organers organisatoriske indsats i forbindelse med brugen af AI-systemer, f.eks. ved fastlagte politikker og understøttelse af AI-færdigheder.

Til § 3

Der findes i dag ikke generel regulering, der kan anvendes af offentlige myndigheder og organer som et supplerende retsgrundlag til at udvikle og anvende AI-systemer, herunder gøre brug af beslutningsstøtte, ved behandling af personoplysninger med henblik på at understøtte disse myndigheders og organers opgavevaretagelse efter anden lovgivning. Der ses dog lovgivning med lignende formål i visse områder af særlovgivningen, der giver hjemmel til anvendelse af AI-systemer til beslutningsstøtte på specifikke områder.

Det følger af § 28 i lovbekendtgørelse nr. 289 af 8. marts 2024 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven), at ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal der indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Der henvises til de almindelige bemærkningers pkt. 3.2.1 om gældende ret vedrørende databeskyttelsesrettens krav om et supplerende retsgrundlag, jf. artikel 6, stk. 2, jf. stk. 3, i databeskyttelsesforordningen

Der henvises derudover til de almindelige bemærkningers pkt. 3.2.1 om gældende ret vedrørende databeskyttelsesforordningens regler vedrørende retsgrundlag for behandling af personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra a-f, samt for de særlige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser, jf. artikel 9 og 10.

Det bemærkes, at der efter databeskyttelsesforordningen i visse tilfælde findes forpligtelser til at stille fornødne garantier, førend særlige kategorier af personoplysninger kan behandles, jf. f.eks. artikel 9, stk. 2, litra g, og artikel 10.

Det fremgår af artikel 3, nr. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1689 af 13. juni 2024 om harmoniserede regler for kunstig intelligens og om ændring af forordning (EF) nr. 300/2008, (EU) nr. 167/2013, (EU) nr. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 og (EU) 2019/2144 samt direktiv 2014/90/EU, (EU) 2016/797 og (EU) 2020/1828 (forordningen om kunstig intelligens) med senere ændringer, at der ved et "AI-system" forstås: "et maskinbaseret system, som er udformet med henblik på at fungere med en varierende grad af autonomi, og som efter idriftsættelsen kan udvise en tilpasningsevne, og som til eksplicitte eller implicitte mål af det input, det modtager, udleder, hvordan det kan generere output såsom forudsigelser, indhold, anbefalinger eller beslutninger, som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer".

Det fremgår af artikel 3, nr. 11, i forordningen om kunstig intelligens, at der ved "ibrugtagning" forstås: "levering af et AI-system til anvendelse for første gang enten direkte til idriftsætteren eller til egen brug i Unionen i overensstemmelse med dets tilsigtede formål".

Slutteligt bemærkes det, at Domstolsstyrelsen er en uafhængig myndighed, der skal varetage domstolenes bevillingsmæssige og administrative forhold og som er reguleret i lovbekendtgørelse nr. 390 af 25. april 2017 om Domstolsstyrelsen.

Det foreslås i *§ 3, stk. 1,* at offentlige myndigheder og organer kan udvikle og anvende AI-systemer, herunder til beslutningsstøtte, hvilket kan indebære evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering), på baggrund af personoplysninger, myndigheden eller organet behandler, for at understøtte myndighedens eller organets opgavevaretagelse efter anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse vil kunne fungere som et supplerende retsgrundlag for behandling af personoplysninger, som myndigheder og organer i forvejen foretager sig efter behandlingsgrundlaget i databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, som led i samfundets interesse eller i deres myndighedsudøvelse. Derimod vil bestemmelsen ikke fungere som hjemmel til at myndigheder og organer vil kunne behandle nye personoplysninger, herunder indsamle nye personoplysninger. Dermed vil den foreslåede ordning alene udgøre et supplerende retsgrundlag til at foretage disse behandlinger ved brug af AI-systemer.

Den foreslåede bestemmelse vil etablere et supplerende retsgrundlag for offentlige myndigheder og organers brug af AI, herunder til beslutningsstøtte. Herudover vil bestemmelsen også kunne udgøre et supplerende retsgrundlag til udvikling og anvendelse af AI-systemer, der ikke udgør beslutningsstøtte, men som alene anvendes til f.eks. sagsforberedelse. Dette vil eksempelvis kunne omfatte AI-systemer, der understøtter vejledningsindsatser, formatskifte (f.eks. tale-til-tekst), interne analyser og forberedende vurderinger uden at generere forslag eller anbefalinger til afgørelser eller væsentligt tiltag over for den registrerede. Bestemmelsen vil hertil eksempelvis kunne fungere som et supplerende retsgrundlag til borgerrettede AI-systemer, herunder chatbots, der fungerer som intelligente søge- og vejledningsværktøjer.

Den foreslåede bestemmelse vil kun kunne anvendes som supplerende retsgrundlag i de tilfælde, hvor offentlige myndigheder og organer udvikler og anvender "AI-systemer". Hermed vil der blive sikret harmonisering med anden lovgivning, herunder artikel 3, nr. 1, i forordningen om kunstig intelligens, hvor dette begreb allerede er kendt.

Herudover vil bestemmelsen omfatte "udvikling og anvendelse" af de ovenfor nævnte AI-systemer. Det bemærkes, at der ved "udvikling og anvendelse" skal forstås samtlige trin i AI-systemets livscyklus, herunder afprøvning, test, anvendelse, gentræning, kalibrering og videreudvikling.

At bestemmelsen omfatter "udvikling" vil medføre, at personoplysninger vil kunne anvendes som del af et AI-systems træningsdata. Data vil derfor kunne anvendes til at træne løsningen i at identificere mønstre, der er relevante for løsningens endelige opgave. Til dette vil der f.eks. kunne anvendes personoplysninger fra myndighedens historiske og lukkede sager, som myndigheden har lovlig adkomst til at behandle.

At bestemmelsen omfatter "anvendelse" vil medføre, at personoplysninger vil kunne indføres i AI-systemet med henblik på at modtage et genereret output f.eks. i form af indhold, forudsigelser, anbefalinger eller beslutninger, baseret på sandsynligheden for, at et kendt mønster optræder i det nye datasæt. Til dette vil personoplysninger i forbindelse med aktive sager kunne blive anvendt. Det bemærkes, at dette begreb vil kunne forstås således, at det omfatter "ibrugtagning" efter forordningen om kunstig intelligens artikel 3, nr. 11.

I forbindelse med udvikling og anvendelse af et AI-system vil personoplysninger være relevante i sammenspil med hinanden. Personoplysninger i nye sager vil nemlig, når de indføres i AI-systemet, blive sammenholdt med det træningsdatasæt, hvori tidligere indsamlede personoplysninger indgår. Et AI-system vil kunne generere det nødvendige output på baggrund af de sammenholdte datapunkter.

Den foreslåede bestemmelse vil omfatte anvendelse af AI-systemer til offentlige myndigheders og organers "opgavevaretagelse". Opgavevaretagelsen vil omfatte alle de aktiviteter, som er omfattet af de allerede fastlagte og afgrænsede regler i sektorlovgivningen, som offentlige myndigheder og organer udfører deres opgaver med hjemmel i. Opgavevaretagelsen vil både kunne omfatte afgørelser og væsentlige tiltag, men også anden forvaltningsvirksomhed og sagsbehandling, der ikke sker med henblik på at træffe en afgørelse eller iværksætte et væsentligt tiltag overfor de registrerede. Det essentielle ved forståelsen af "opgavevaretagelse" er, at offentlige myndigheder og organer allerede ved hjemmel i anden lovgivning vil have ret til eller være forpligtede til at varetage denne opgave. Det indebærer desuden også, at der vil være tale om opgaver i samfundets interesse eller myndighedsopgaver efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

Det bemærkes, at "opgavevaretagelse efter anden lovgivning" også vil omfatte opgaver, der er beskrevet i anden lovgivning, der fungerer som supplerende retsgrundlag for behandling af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e.

Dertil bemærkes det, at den foreslåede ordning vil omfatte behandlingsaktiviteter, der "understøtter" opgavevaretagelsen. Med dette må forstås, at praktiske og administrative opgaver, der har til formål f.eks. at effektivisere opgavevaretagelsen, også vil være omfattet. Dermed vil den foreslåede ordning omfatte en bred række af opgaver, som offentlige myndigheder og organer varetager.

Offentlige myndigheders og organers brug af AI-systemer til at varetage opgaver efter anden lovgivning vil bl.a. kunne omfatte beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede

(profilering), men er ikke afgrænset hertil. Dette vil betyde, at beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering), vil kunne foretages, hvis det sker i forbindelse med offentlige myndigheders og organers opgavevaretagelse. Udtrykket "evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede" vil skulle forstås i overensstemmelse med artikel 4, nr. 4, i databeskyttelsesforordningen om profilering.

Der henvises til lovforslagets § 2 og de specielle bemærkninger hertil for nærmere om "beslutningsstøtte".

Det bemærkes derudover, at den foreslåede bestemmelse ikke vil ændre på de forpligtelser offentlige myndigheder og organer er underlagt i forbindelse med sagsbehandling, eller ved brug af bestemte teknologier. Dermed vil myndigheder og organer fortsat skulle sikre sig, at de kan overholde f.eks. deres notat- og journaliseringspligt efter forvaltningsloven, eller dokumentationskrav efter forordningen om kunstig intelligens, når de bruger AI-systemer til beslutningsstøtte. Brugen af AI-systemer til beslutningsstøtte vil derfor forudsætte, at offentlige myndigheder og organer fortsat vil kunne efterleve disse forpligtelser.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke kunne anvendes som retsgrundlag, såfremt myndigheder og organer vil anvende AI-systemer med henblik på træffe automatiske individuelle afgørelser efter artikel 22 i databeskyttelsesforordningen.

Offentlige myndigheder og organer vil dermed fortsat skulle vurdere, hvorvidt en behandlingsaktivitet kan udgøre en automatisk individuel afgørelse omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22. Såfremt offentlige myndigheder og organer ønsker at foretage automatiske individuelle afgørelser omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22, vil det kræve, at der findes et tilstrækkeligt retsgrundlag for behandlingen i anden lovgivning.

Automatiske individuelle afgørelser efter databeskyttelsesforordningens artikel 22 vil kunne omfatte tilfælde, som udgør afgørelser i forvaltningslovens forstand. Det vil også kunne omfatte tilfælde, der ikke udgør afgørelser i forvaltningslovens forstand, herunder faktisk forvaltningsvirksomhed. Det vil f.eks. være tilfældet i situationer, hvor der træffes afgørelse om en persons adgang til sundhedsydelser.

Afgørelsesbegrebet som omhandlet i databeskyttelsesforordningens artikel 22 er bredere, end hvad der konkret vil anses som en "afgørelse" i forbindelse med offentlige myndigheder og organers opgavevaretagelse. Dermed vil myndighederne og organerne skulle tage stilling til, om en konkret behandlingsaktivitet vil kunne udgøre en automatisk individuel afgørelse omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 22, også selvom den ellers ikke ville udgøre en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Det vil være afgørende for vurderingen, hvilke konsekvenser den automatiske behandling af personoplysninger vil have for den registrerede.

I vurderingen af, om der er tale om en automatisk individuel afgørelse efter artikel 22, vil der også blive lagt vægt på, om afgørelsen alene er baseret på behandling af personoplysninger, eller om der er reel menneskelig involvering i processen. I det sidstnævnte tilfælde vil der i stedet være tale om beslutningsstøtte.

Den foreslåede bestemmelse vil endvidere medføre, at offentlige myndigheder og organer kan behandle personoplysninger, som myndigheden eller organet har indsamlet til et formål, f.eks. konkret sagsbehandling, til et andet formål, navnlig udvikling af et AI-system, uden at skulle foretage en nærmere vurdering af, om der er tale om forenelige formål. Dette skyldes, at der i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 4, vil være tale om viderebehandling på baggrund af national ret. Da offentlige myndigheder og organer vil kunne udvikle AI-systemer, der har til formål at understøtte og effektivisere de opgaver myndighederne og organerne varetager i samfundets interesse eller til offentlig myndighedsudøvelse, vil formålet med udviklingen af AI-systemerne være af hensyn til vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af generelle samfundsinteresser, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e, navnlig effektivisering og forbedring af den offentlige sagsbehandling. Dette kan understøttes af, at anvendelsen af AI-systemer vil kunne forbedre den offentlige sagsbehandling, da de vil understøtte effektivisering, korrekthed og ensartethed i håndtering af opgaver, hvilket også skaber større sikkerhed for fysiske personer, som f.eks. er genstand for en sag. Dertil vil det være væsentligt, at AI-systemer vil kunne afspejle korrekt og nuanceret praksis og at der vil være høj kvalitet i AI-systemers data og output. Der vil dermed være store fordele ved brugen af personoplysninger fra tidligere sager til dette formål.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at både viderebehandling af personoplysninger, som myndigheder og organer tidligere har indsamlet i forbindelse med sagsbehandling (historiske og lukkede sager) og personoplysninger, som myndigheder og organer senere vil indsamle i forbindelse med sagsbehandling (aktive sager) vil være omfattet. Det vil fremgå tydeligt af bestemmelsen, at der kan ske udvikling af AI-systemer på baggrund af personoplysninger, som myndigheden i forvejen behandler til andre formål, hvilket vil give et klart retsgrundlag for viderebehandling af de personoplysninger, som myndighederne og organerne allerede er eller vil komme i besiddelse af som led i deres opgavevaretagelse. Det bemærkes dog, at historiske sager kan afspejle forældet praksis og kan indeholde fejl. Offentlige myndigheder og organer vil derfor skulle sikre sig, at brugen af historiske data er relevant for at understøtte pålideligheden af korrektheden af AI-systemernes output. Det er derfor væsentligt, at de personoplysninger, som offentlige myndigheder og organer viderebehandler fra historiske og lukkede sager, vurderes at være nødvendige for udviklingen af AI-systemet, samt at oplysningerne faktisk bidrager til forbedring og præcisering af AI-systemernes output og dermed forbedrer sikkerheden og kvaliteten af AI-systemerne.

Det bemærkes i den forbindelse, at lovforslaget alene giver mulighed for, at myndigheder og organer kan viderebehand-

le personoplysninger, som de har lovlig adkomst til at opbevare. Myndigheder og organer vil derfor ikke få mulighed for at genindhente personoplysninger fra et offentligt arkiv, når kopier af oplysningerne allerede er slettet i myndighedernes og organernes interne databaser. Det bemærkes i den forbindelse også, at den mulige udvikling af AI-systemer ikke vil kunne anses som et hensyn til den videre eller forlængede opbevaring af personoplysninger. Det vil også betyde, at hvis offentlige myndigheder og organer har vurderet, at oplysningerne ikke længere er nødvendige at behandle af hensyn til opgavevaretagelsen, men kopier endnu ikke er slettet i den interne database, vil disse oplysninger ikke lovligt kunne anvendes til udvikling af et AI-system. Princippet om opbevaringsbegrænsning af personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e, vil således fortsat finde anvendelse.

Myndighederne og organerne vil skulle opbevare personoplysninger i overensstemmelse med reglerne i databeskyttelsesforordningens artikel 5, bl.a. om dataminimering og opbevaringsbegrænsning.

Den foreslåede bestemmelse vil alene omfatte offentlige myndigheder og organers viderebehandling af egne personoplysninger. Den foreslåede bestemmelse vil dermed være afgrænset således, at der ikke vil blive etableret en hjemmel til, at offentlige myndigheder og organer vil kunne videregive personoplysninger til andre offentlige myndigheder og organer. Der vil således ikke være et tilstrækkeligt klart retsgrundlag for denne form for viderebehandling, hvorfor myndighederne og organerne alene vil kunne videregive personoplysninger med hjemmel i anden lovgivning.

Den foreslåede bestemmelse vil derudover være afgrænset således, at der alene etableres hjemmel til, at offentlige myndigheder og organer kan indsamle personoplysninger, som de i forvejen efter gældende ret lovligt må indsamle og behandle til deres opgavevaretagelse. Dermed etableres der ikke give hjemmel til, at myndigheder og organer kan indsamle yderligere personoplysninger til brug for AI-systemet, eller at der kan ske fravigelse af andre begrænsninger i den relevante lovgivning, som f.eks. tavshedspligter. Personoplysninger til udvikling af AI-systemer vil derfor fortsat skulle indhentes i forbindelse med sagsbehandling eller anden opgavevaretagelse.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære en adgang til at fravige øvrig lovgivning, herunder forvaltningsretlige regler og principper samt den relevante lovgivning på området. Bestemmelsen vil alene kunne anvendes som et supplerende retsgrundlag til, at der vil kunne udvikles og anvendes AI-systemer til f.eks. beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering). Øvrige regler om anvendelse af oplysninger – f.eks. på sundhedsområdet eller skatteområdet – vil fortsat finde anvendelse.

Bestemmelsen vil skabe retsgrundlaget for, at myndighederne og organerne har ret til at udvikle og anvende AI-systemer ved behandling af personoplysninger til varetagelse af deres lovbestemte opgaver. Myndighederne og organerne vil derefter bl.a. kunne anvende AI-systemer til brug for beslutningsstøtte, herunder ved evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering). Bestemmelsen vil derimod ikke skabe hjemmel til, at fysiske personer undergives en pligt til at kommunikere digitalt mv.

Det bemærkes, at bestemmelsen ikke vil ændre på de øvrige forpligtelser efter databeskyttelsesforordningen og anden lovgivning, herunder bl.a. de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger efter artikel 5, gennemførelse af passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger efter artikel 24, 25 og 32 samt reglerne om en databeskyttelsesretlig konsekvensanalyse efter artikel 35. Dertil kommer, at overførsel af personoplysninger skal ske i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningens kapitel V.

Det foreslås i *stk. 2*, at vedkommende minister kan på eget ressort fastsætte passende og specifikke foranstaltninger eller passende garantier til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med behandling omfattet af stk. 1, når behandlingen omfatter personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller artikel 10, herunder hvis sådanne foranstaltninger eller garantier er påkrævet i henhold til databeskyttelsesreglerne.

Den foreslåede ordning vil medføre, at såfremt der behandles særlige kategorier af personoplysninger eller personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser, vil ressortministrene have mulighed for at fastsætte yderligere foranstaltninger og garantier for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser. Det bemærkes dog, at blot fordi der behandles personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, og 10, vil det ikke betyde, at der altid vil skulle udstedes bekendtgørelser efter den foreslåede bestemmelse. I visse tilfælde kan det dog være påkrævet efter databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 2 og 10, at sådanne foranstaltninger eller garantier fastlægges, før der kan behandles særlige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke udgøre et yderligere supplerende retsgrundlag for behandling af personoplysninger, end det retsgrundlag der er foreslået i lovforslagets §3, stk. 1. Den foreslåede ordning vil dermed ikke kunne anvendes til at etablere nye og særskilte retsgrundlag for behandling personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1 og 10. I stedet vil den foreslåede ordning medføre, at der vil kunne udstedes bekendtgørelser om passende og specifikke foranstaltninger og passende garantier, der vil skulle understøtte behandling af personoplysninger i medfør af retsgrundlaget i lovforslagets §3, stk. 1.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke indebære et krav om, at ressortministre skal udstede bekendtgørelser, førend offentlige myndigheder og organer kan behandle særlige kategorier af personoplysninger og personoplysninger om straf-

fedomme og lovovertrædelser. I stedet vil en mulighed for at udstede bekendtgørelser med foranstaltninger og garantier kunne anvendes til at fastsætte minimumsgarantier for hele sektorområder eller for enkelte AI-systemer, der kan understøtte offentlige myndigheder og organers forpligtelser vedrørende risikovurderinger og konsekvensanalyser.

Det bemærkes, at offentlige myndigheder og organer i et stort omfang ikke vil skulle afvente, at der udstedes bekendtgørelser, førend der vil kunne behandles personoplysninger efter databeskyttelsesforordningens artikel 9 eller 10 ved brug af AI-systemer. Det vil således være tilstrækkeligt, at der på anden vis er taget højde for de nødvendige foranstaltninger eller garantier for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at offentlige myndigheder og organer fortsat vil være ansvarlige for at overveje behovet for at behandle disse kategorier af personoplysninger. I de tilfælde, hvor behandlingen af personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller artikel 10, vil blive vurderet at være nødvendige at behandle, vil bestemmelsen medføre, at myndighederne og organerne ved bekendtgørelse vil kunne fastsætte passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser, før behandlingen kan ske.

Ved vurderingen af, om det efter databeskyttelsesreglerne er nødvendigt at fastsætte yderligere foranstaltninger, vil det være relevant at overveje, om der allerede følger passende og specifikke foranstaltninger af den relevante særlovgivning, som finder anvendelse på den pågældende behandling. I visse sektorer kan der f.eks. allerede være fastsat særlige regler, der indeholder foranstaltninger eller garantier for beskyttelsen af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med sektorens øvrige behandling af personoplysninger. Det er også muligt, at der allerede er taget højde for sådanne passende og specifikke foranstaltninger for den registreredes rettigheder og interesser på anden vis, f.eks. ved at disse er beskrevet i individuelle dataansvarliges databehandlingspolitikker og lignende. I sådanne tilfælde vil der kunne være begrænset behov for at fastsætte yderligere foranstaltninger i forbindelse med anvendelsen af et AI-system til den pågældende behandling i en bekendtgørelse. Det er dog væsentligt at bemærke, at der bør tages højde for, hvorvidt sådanne foranstaltninger adresserer de specifikke risici, der ses ved brugen af det konkrete AI-system, når der foretages en vurdering af, hvorvidt foranstaltningerne er tilstrækkelige.

Ved vurderingen af, om der bør fastsættes yderligere foranstaltninger, vil det desuden være relevant at tage hensyn til, hvorvidt passende og specifikke foranstaltninger kan være nødvendige grundet omkringliggende omstændigheder, der gør behandlingen af personoplysninger mere indgribende. Det vil f.eks. kunne være i tilfælde, hvor der skal behandles personoplysninger om sårbare personer og grupper af personer, herunder bl.a. børn. Det vil også kunne være relevant i de tilfælde, hvor evaluering af bestemte personlige forhold vedrørende den registrerede (profilering) som led i en beslutningsstøtteaktivitet kunne resultere i, at der behandles særlige kategorier af personoplysninger, som kan udledes af personoplysninger, der ikke i sig selv udgør særlige kategorier af personoplysninger, men som bliver det, når de kombineres med andre oplysninger (f.eks. deduktion). Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor en persons navn, der ikke i sig selv indgår i de særlige kategorier af personoplysninger, fremgår af en oversigt over patienter, der er indlagt på et hospital. Ressortministrene vil derfor skulle tage højde for disse omkringliggende omstændigheder ved vurderingen af, hvorvidt og i hvilken grad der vil skulle fastsættes passende og specifikke foranstaltninger for beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser.

Den foreslåede bestemmelse vil etablere en bemyndigelsesbestemmelse, som for de enkelte ressortministre vil være mulig at anvende enten konkret i forhold til bestemte AI-systemer eller til at fastsætte en mere generel ramme for brugen af AI-systemer inden for et givent ressortområde. I bekendtgørelsen vil bl.a. formålet med behandlingen kunne fremgå, hvilke typer af personoplysninger der kan behandles, angivelse af den dataansvarlige myndighed, kredsen af medarbejdere, som kan foretage behandlingen, samt hvilke foranstaltninger og behandlingsbetingelser der skal iagttages i forbindelse med behandlingen, f.eks. et krav om løbende menneskeligt tilsyn og kontrol. Dette vil i øvrigt være oplysninger, som forventeligt allerede vil være identificeret, som led i den dataansvarliges udarbejdelse af en databeskyttelsesretlig konsekvensanalyse efter databeskyttelsesforordningens artikel 35.

Den foreslåede bestemmelse vil indeholde en bemyndigelsesbestemmelse, som ikke vil være rettet mod én bestemt minister, men til vedkommende ressortminister. Det skyldes, at AI-systemerne vil variere i karakter på tværs af ressort, og det vil derfor være uhensigtsmæssigt – i forhold til at fastsætte de nødvendige specifikke foranstaltninger til AI-systemet og i forhold til effektivitet – at alene én central minister vil skulle være ansvarlig herfor. Det foreslås derfor for at understøtte den mest effektive løsning – både i forhold til tid, fleksibilitet og indsigt i behovene på de forskellige ressortområder, at bemyndigelsesbestemmelsen vil være rettet mod samtlige ministre. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet ved kommunale opgaver, såsom varetagelse af ældreplejen, som ikke entydigt kan henføres til ét enkelt ressortområde. Da offentlige myndigheder og organer foretager en bred vifte af forskellige opgaver, vil generelle krav i dette lovforslag i forbindelse med behandlingen af særlige kategorier af personoplysninger samt personoplysninger om straffedomme og lovovertrædelser ikke kunne rumme samme præciseringsniveau, som kan fastsættes ved bekendtgørelse i de relevante sektorer.

Bemyndigelsesbestemmelsen vil, modsat hvis der skulle fastsættes foranstaltninger på generelt plan, kunne understøtte, at de garantier, der stilles, retter sig mod konkrete behandlingsformål, og at der dermed kan tages højde for de specifikke behov, der måtte være for beskyttelse af den

registreredes rettigheder og interesser. Den foreslåede ordning vil derfor kunne medføre, at der ved bekendtgørelse på sektorområderne vil blive fastsat regler med relevante og nuancerede foranstaltninger, der tilmed også kan adressere og potentielt mitigere de risici for de grundlæggende rettigheder, der er forbundet med den konkrete behandling af personoplysninger. Det vil kunne øge kvaliteten af de foranstaltninger, der fastsættes, når de respektive ressortministre etablerer disse regler på eget område.

Den foreslåede bestemmelse vil ikke etablere yderligere forpligtelser for ressortministrene end, hvad der allerede følger af databeskyttelsesreglerne. I stedet vil den foreslåede bestemmelse bidrage til, at der vil kunne blive stillet konkrete og nuancerede garantier, som vil afhænge af den konkrete behandling og formålet hermed.

Det bemærkes, at der forud for fastsættelsen af regler efter bestemmelsen vil skulle indhentes en udtalelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelseslovens § 28.

Det foreslås i *stk. 3,* at Domstolsstyrelsen kan fastsætte de i stk. 2 nævnte foranstaltninger i forbindelse med domstolenes behandling omfattet af stk. 1.

Den foreslåede ordning vil medføre, at domstole kan fastsætte specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og interesser i forbindelse med behandling omfattet af stk. 1, når behandlingen omfatter personoplysninger omfattet af databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, eller artikel 10.

Loven vil ikke ændre på de særlige kompetenceforhold, der følger af lovbekendtgørelse nr. 390 af 25. april 2017 om Domstolsstyrelsen, og lov nr. 1298 af 7. november 2025 om rettens pleje (retsplejeloven).

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til den foreslåede stk. 2 ovenfor.

Til § 4

Det følger af artikel 23, stk. 1, i databeskyttelsesforordningen at den registreredes rettigheder, der fremgår af databeskyttelsesforordningens kapitel III, kan begrænses, såfremt én af betingelserne i artikel 23, stk. 1, litra a-j, er opfyldt. Særligt relevant er databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, litra e, hvoraf der kan indføres begrænsninger til den registreredes rettigheder af hensyn til andre vigtige målsætninger i forbindelse med beskyttelse af Unionens eller en medlemsstats generelle samfundsinteresser, navnlig Unionens eller en medlemsstats væsentlige økonomiske eller finansielle interesser, herunder valuta-, budget- og skatteanliggender, folkesundhed og social sikkerhed. Derudover bør disse lovgivningsmæssige foranstaltninger indeholde specifikke bestemmelser som omfattet af artikel 23, stk. 2, hvor relevant.

Det følger af § 28 i databeskyttelsesloven, at der ved udarbejdelse af lovforslag, bekendtgørelser, cirkulærer eller lignende generelle retsforskrifter, der har betydning for beskyttelsen af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, skal indhentes en udtalelse fra Datatilsynet.

Der henvises til de almindelige bemærkningers pkt. 3.3.1. om gældende ret vedrørende muligheden for at foretage begrænsninger i den registreredes rettigheder efter databeskyttelsesforordningen.

Det foreslås i *§ 4, stk. 1,* at vedkommende minister kan fastsætte regler om, at bestemmelserne i databeskyttelsesforordningens artikel 12 og artikel 15-21 kan begrænses helt eller delvist i forbindelse med behandling omfattet af §3, stk. 1, hvis ét af forholdene i databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 1, gør sig gældende. Regler udstedt i medfør af 1. pkt., indeholder, hvor det er relevant, specifikke bestemmelser vedrørende de forhold, som fremgår af databeskyttelsesforordningens artikel 23, stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at den relevante ressortminister vil have mulighed for at fastsætte regler om begrænsning af én eller flere af den registreredes rettigheder på eget område. Dermed vil ressortministrene kunne beslutte at fastsætte yderligere foranstaltninger omkring begrænsningen af visse af den registreredes rettigheder, såfremt det vurderes nødvendigt for opgavevaretagelsen på deres respektive områder, og såfremt det kan foregå i overensstemmelse med artikel 23 i databeskyttelsesforordningen. Det klare udgangspunkt for udvikling af AI-systemer, vil dog fortsat være, at dette skal ske under iagttagelse af kravet om databeskyttelse gennem design og databeskyttelse gennem standardindstillinger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 25. Dette gælder også for muligheden for at overholde de registreredes rettigheder.

Det bemærkes, at det ikke med den foreslåede bestemmelse vil være fastlagt, hvorvidt undtagelser og begrænsninger kan fastsættes for brugen af specifikke AI-systemer eller om reglerne kan fastsættes for hele sektorområder. Det skal understreges, at den foreslåede bestemmelse ikke vil være afgrænset hertil, idet det giver ressortministrene den nødvendige fleksibilitet til at vurdere, om det vil være muligt at fastsætte generelle begrænsninger eller undtagelser, eller om visse AI-systemer kræver specifikke begrænsninger eller undtagelser til den registreredes rettigheder.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelse alene vil gøre det muligt at fastsætte undtagelser og begrænsninger af reglerne efter databeskyttelses-forordningen, herunder f.eks. retten til indsigt efter databeskyttelsesforordningens artikel 15. De almindelige regler vedrørende aktindsigt efter f.eks. i lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014 om forvaltningsloven (forvaltningsloven) og lovbekendtgørelse nr. 145 af 24. februar 2020 om offentlighed i forvaltningen (offentlighedsloven) vil fortsat finde anvendelse. Derfor vil offentlige myndigheder og organer skulle sikre sig, at disse forpligtelser fortsat vil kunne overholdes.

I konkrete projekter vil det være relevant at begrænse oplysningspligten. Selvom den foreslåede bestemmelse ikke vil hjemle en sådan mulighed, vurderes det dog, at databeskyttelseslovens § 22, stk. 2, indeholder en tilstrækkelig undtagelsesmulighed, idet denne bestemmelse allerede giver mulighed for at undlade at opfylde oplysningspligten i en række nærmere definerede tilfælde. Derudover vil offentlige myndigheder og organer også i henhold til databeskyttelsesforordningens artikel 13, stk. 4, og artikel 14, stk. 5, konkret kunne vurdere, om der i specifikke situationer kan gøres undtagelse til oplysningspligten. Dette vil f.eks. være relevant i tilfælde, hvor den registrerede allerede er bekendt med oplysningerne, der fremgår af artikel 13, stk. 1 og 2, og artikel 14, stk. 1 og 2, eller i tilfælde, hvor det er umuligt at informere den registrerede om viderebehandlingen, eller i tilfælde hvor det kræver en uforholdsmæssig stor indsats at oplyse den registrerede.

Endelig bemærkes det, at der forud for fastsættelsen af regler efter bestemmelsen vil skulle indhentes en udtalelse fra Datatilsynet, jf. databeskyttelseslovens § 28.

Det foreslås i *stk. 2,* at Domstolsstyrelsen kan fastsætte de i stk. 1 nævnte regler for domstolene.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at Domstolsstyrelsen vil have mulighed for at fastsætte regler om begrænsning af én eller flere af den registreredes rettigheder på eget område. Dermed vil Domstolsstyrelsen kunne beslutte at fastsætte yderligere foranstaltninger omkring begrænsningen af visse af den registreredes rettigheder, såfremt det vurderes nødvendigt for opgavevaretagelsen på deres respektive områder, og såfremt det kan foregå i overensstemmelse med artikel 23 i databeskyttelsesforordningen.

Loven vil ikke ændre på de særlige kompetenceforhold, der følger af lovbekendtgørelse nr. 390 af 25. april 2017 om Domstolsstyrelsen, og lov nr. 1298 af 7. november 2025 om rettens pleje (retsplejeloven).

Databeskyttelsesforordningens artikel 13-15 finder ikke anvendelse på behandling af personoplysninger, der foretages for domstolene, når disse handler i deres egenskab af domstol, jf. databeskyttelseslovens § 22, stk. 4. Oplysningspligten og indsigtsretten efter databeskyttelsesforordningens artikel 13-15 finder dog fuldt ud anvendelse for domstolene, når disse ikke handler i deres egenskab af domstol.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til den foreslåede stk. 1 ovenfor.

Til § 5

Det foreslås i *§ 5,* at loven skal træde i kraft den 1. februar 2027

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at loven træder i kraft den 1. februar 2027. Begrundelsen for, at loven foreslås at træde på den foreslåede dato er, at offentlige myndigheder og organer så snart som muligt skal kunne påbegynde konkrete projekter og aktiviteter, som muliggøres i henhold til loven og regler, som kan udstedes i medfør af loven. Hermed vil offentlige myndigheder og organer kunne påbegynde arbejdet allerede kort efter vedtagelsen af lovforslaget.

Til § 6

Det foreslås i *§ 6,* at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

Det bemærkes, at Færøerne og Grønland ikke er medlemmer af EU, hvorfor databeskyttelsesforordningen ikke finder direkte anvendelse for disse. Det samme gør sig gældende for databeskyttelsesloven, jf. databeskyttelseslovens § 48.

Eftersom formålet med lovforslaget vil være, at det skal fungere som et supplerende nationalt retsgrundlag for offentlige myndigheders og organers behandling af personoplysninger ved brug af AI-systemer efter databeskyttelsesforordningens artikel 6, stk. 1, litra e, vurderes det ikke relevant, at lovforslaget skal gælde for Færøerne og Grønland.